

Taloushallinnon alaa opiskelleiden kokemuk- sia Junior KLT-tasotestistä

LAB-AMMATTIKORKEAKOULU

Tradenomi (AMK)

Liiketalous

Kevät 2022

Sonja Argillander

Tiivistelmä

Tekijä(t) Argillander Sonja	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Valmistumisaika Kevät 2022
	Sivumäärä 48 sivua, 1 liite	
Työn nimi Taloushallinnon alaa opiskelleiden kokemuksia Junior KLT-tasotestistä		
Tutkinto ja koulutusala Tradenomi (AMK)		
Toimeksiantajan nimi, titteli ja organisaatio (jos opinnäytetyöllä on toimeksiantaja) Juha Sihvonen, Johtaja (asiakkuudet ja kehitys), Suomen Taloushallintoliitto ry		
Tiivistelmä <p>Junior KLT-tasotesti on uusi Suomen Taloushallintoliiton lanseeraama kevytversio KLT-tentistä. Taloushallinnon ala on jatkuvassa muutoksessa, jonka vaikutukset ulottuvat opintoihin ja työnkuvan muutokseen. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, millainen vaikutus osallistujien taustoilla on testin tuloksiin nähden. Tutkimuksessa haluttiin myös selvittää osallistujien kokemuksia testistä, ja saada kehittämissuhteita tulevia testejä varten.</p> <p>Tutkimuksen toteuttamiseen valittiin laadullinen tutkimus ja tutkimusmateriaali kerättiin puhelinhaastatteluina. Haastateltavat olivat Junior KLT-tasotestin suorittaneita henkilöitä erilaisilla taustoilla. Tutkimuksen haastatteluihin osallistui neljä henkilöä, ja apuna käytettiin tutkijan osallistuvaa havainnointia. Haastattelut pidettiin aikavälillä 14.3.-25.3.2022.</p> <p>Tutkimuksen perusteella saatiin hyviä kokemuksia tasotestistä, ja sen toteutuksesta. Testin tekemiseen on tunti aikaa, johon koulutus- ja työkokemus taustalla voi olla vaikutusta positiivisesti tai negatiivisesti. Haastattelujen mukaan tulevassa kehityksessä tulisi keskittyä materiaaliin, lisäpalautelomakkeen lisäämiseen sekä antamaan aikasuosituksia testin tekemiseen. Junior KLT-tasotestillä voi olla suuri vaikutus työuran alkuvaiheessa, kun tietoisuutta saadaan lisättyä työnantajienkin parissa.</p>		
Asiasanat Taloushallinto, tulevaisuus, työura, opinnot		

Abstract

Author(s) Argillander, Sonja	Type of Publication Bachelor's thesis	Published Spring 2022
	Number of Pages 48 pages, 1 appendix	
Title of Publication Experiences of students in the field of financial management from The Junior KLT proficiency test		
Degree and field of study Bachelor of Business Administration		
Name, title and organization of the client (if the thesis work is commissioned by another party) Juha Sihvonon, Director of customer affairs and development, The Finnish Association of Financial Management		
Abstract <p>The Junior KLT proficiency test is a new light version of the KLT exam launched by The Finnish Association of Financial Management. The field of financial administration is changing constantly, and the effects extend to studies and changes in the job description. The purpose of the study was to find out what effect the participants' backgrounds have on the test. The study also wanted to find out the participants' experiences of the test and to get suggestions for development for future tests.</p> <p>Qualitative research was selected for the study and material was collected through telephone interviews. The interviewees were people who had taken part in the Junior KLT level test with different backgrounds. Four people participated in the research interviews and the researcher's participatory observation was used as help. The interviews were held between March 14 and March 25 the year 2022.</p> <p>The study provided good experience with the level test and its implementation. The time limit for the test is one hour, therefore educational background and previous work experience can have a positive or negative impact on the test. According to the interviews, the further developments should focus on the literary material, additional feedback form, and time recommendations for taking the test. The Junior KLT proficiency test can have a major impact in the early stages of a career, as awareness can be raised among employers.</p>		
Keywords Financial management, future, career, studies		

Sisällys

1	Johdanto.....	1
1.1	Aiheen taustaa	1
1.2	Toimeksiantajan Suomen Taloushallintoliitto ry:n esittely	2
1.3	Opinnäytetyön tavoitteet ja rajaus	3
1.4	Tutkimuksen menetelmät.....	4
1.5	Opinnäytetyön rakenne.....	5
2	Taloushallinnon alan kehitys	6
2.1	Taloushallinto tänä päivänä	6
2.1.1	Taloushallinnon ja laskentatoimen sisältökuvaus	6
2.1.2	Digitalisaatio taloushallinnossa	8
2.1.3	Taloushallinnon järjestelmät	12
2.2	Kirjanpitäjän työnkuvan muutos	13
2.3	Taloushallinnon ammattilaisen tulevaisuuden osaamistarpeet.....	14
3	Taloushallinnon alan opinnot ja tutkinnot	17
3.1	Taloushallinnon alan opiskelu.....	17
3.2	Oppilaitokset	17
3.3	KLT-tutkinto	18
3.3.1	Tutkinnon pääsyvaatimukset	19
3.3.2	Tenttiin osallistuminen ja tentin sisältö.....	20
3.3.3	Tutkinnon ylläpito	20
3.4	Erilaiset polut taloushallinnon ammattilaiseksi.....	21
4	Junior KLT-tasotesti	24
4.1	Tutkimuksen toteutus.....	24
4.2	Haastateltavat henkilöt	25
4.3	Tutkimuksen rakenne ja tulokset	27
4.3.1	Testiin hakeutuminen ja materiaaleihin perehtyminen ennen testiä	28
4.3.2	Koulutustaustan ja työkokemuksen hyöty testin kannalta.....	30
4.3.3	Aika testin tekemiseen ja oman osaamistason mittaaminen	32
4.3.4	Testin hyödyllisyys työuran edistämisen suhteen.....	33
4.3.5	Kehittämisehdotukset testiin ja sen järjestelyihin.....	35
4.4	Johtopäätökset	36
4.5	Tutkimuksen luotettavuuden arviointi	39
5	Yhteenveto	41
	Lähteet.....	44

Liitteet

Liite 1. Puhelinhaastattelujen kysymykset

1 Johdanto

1.1 Aiheen taustaa

Tilitoimistoalalla on pulaa tekijöistä. Taloushallintoalan työvoimapulasta on kirjoitettu useamman vuoden ajan. Ala ei ole kuitenkaan ainoa, joka taistelee työvoimapulan kanssa. Tällä alalla muutos on ollut erittäin suuri ja näkyvä. Teknologian kehitys on suurin syy tilitoimistojen työn ja tehtävänkuvien muutokseen. Toinen merkittävä tekijä on tekijöiden ikärakenne. Lähivuosina suuri joukko alan kokeneita työntekijöitä ja yrittäjiä on jäämässä eläkkeelle, ja ongelmaksi muodostuukin se, ettei heidän tilalleen löydy tarpeeksi uusia osaajia. Kasvun isoimmaksi esteeksi monilla aloilla on nimitetty osaajapulaa. Kolmantena vaikuttavana tekijänä on milleniaalien muuttunut suhtautuminen työhön. Yrityksien on siis keksittävä keinoja tarpeeksi ajoissa, miten nuoremman sukupolven osaajia saataisiin kiinnostumaan yrityksestä, ja myös jäämään. (Similä, 2020.)

Suurimpana syynä aiheen valinnalle on kiinnostus taloushallinnon alaa, ja sen muutosta kohtaan. Ala kehittyy kovaa vauhtia, ja muuttuu jatkuvasti teknologian kehittyessä eteenpäin. Taloushallintoalan töihin liittyy kuitenkin monenlaisia ongelmia, jotka nuorien mielestä voivat olla esimerkiksi palkka, työtehtävät, työyhteisön ilmapiiri tai esimiestyö alalla. Nuoret tulevat yhä tietoisemmiksi omista oikeuksistaan, ja tämä vaikuttaa alalle pyrkimiseen suuresti.

Taloushallintoalan nopean kehityksen myötä nousee ongelmaksi myös koulutuksen ajantasaisuus. Perusasiat pohjalla ovat totta kai edelleen samat, ja ne on hyvä osata. Taloushallintoalan kehittyessä jatkuvasti pysyykö koulutus tässä jatkuvassa muutoksessa mukana? Kuinka koulussa käytettävät opetusmenetelmät vastaavat työelämää? Taloushallinnon alan kehittyessä on jatkuvasti kehitettävä työtapoja, ja työtehtävät ovat myös jatkuvan muutoksen alla.

Junior KLT toimii osaamistason mittarina, joka on suunnattu taloushallintoalasta kiinnostuneille. Tämä on tasotesti, jonka tarkoituksena on antaa osoitus omasta ammattitaidosta, ja se on ensiaskel kohti KLT-tutkintoa. Junior KLT-tasotesti mittaa uran alkuvaiheessa osaamisen tasoa, ja kykyä kehittyä taloushallinnon alalla vaativiinkin tehtäviin. Tämän konseptin tarkoituksena onkin luoda taloushallintoalan opiskelijoille sekä muille uusille alan pariin tuleville selkeä väylä alan tehtäviin, ja näin madaltaa myös kynnystä osallistua uran myöhemmässä vaiheessa mahdollisesti suoritettavaan KLT-tenttiin. Tämä on siis ikään kuin kevyt-versio KLT-tentistä. (Rytsy, 2021.)

Tämän Junior KLT-tasotestin avulla voidaan entisestään kehittää yhteistyötä oppilaitosten kanssa. Kuitenkin oppilaitokset ovat avainasemassa antamaan opiskelijoille valmiudet työelämään. Oppilaitoksien antama opetus ja Junior KLT-tasotesti yhdessä voivat antaa vielä paremmat valmiudet, mitä ne tällä hetkellä ovat. Tärkeää on valmentaa uusia alalle suuntaavia työntekijöitä entisestään, jotta saadaan hyvä pohja työelämässä oppimiselle. Näin uudet työntekijät ovat osaavampia siirtyessään työelämään.

Aiheen yleinen kiinnostavuus on suuri, sillä tilitoimistojen kärsiessä työvoimapulasta on asialle tehtävä jotain, ja saatava ratkaisuja aikaan. Miten alalle saadaan houkutelua potentiaalia työntekijöitä jo koulusta lähtien. Taloushallinnon ala ei ole monenkaan mielestä houkutteleva, eikä varsinkaan ammattinimike: kirjanpitäjä. Monelle kirjanpitäjältä tulee mieleen pölyiset mapit, ja toimistossa yksin työskenteleminen. Työ on jatkuvan kehityksen alla, ja sen takia monessa paikassa kirjanpitäjän ammattinimike on vaihdettu taloushallinnon asiantuntijaksi, joka sopii paremmin alan jatkuvaan kehitykseen. Tällainen ammattinimike saattaa luoda monelle työntekijälle paineita varsinkin, jos nimikkeen saa lähes heti, kun aloittaa uudessa työssä. Tämäkin vaatii siis vielä kehittämistä, koska ei ole oikein luoda uusille työntekijöille liikaa paineita ennen, kuin on kerännyt työn tekemiseen itsevarmuutta sekä osaamista. Olisi hyvä luoda uusia ammattinimikkeitä uusille työntekijöille, jotka voisivat edetä ajan myötä kokemuksen karttuessa taloushallinnon asiantuntijoiksi.

Taloushallinnon alan digitalisoitumista ja tilitoimistopalveluiden sähköistymistä on tutkittu paljon. Kiia Misukan ja Juuso Lievosen opinnäytetyössä Tilitoimiston sähköisen liiketoiminnan kehittäminen, Jonna Kilpisen opinnäytetyössä Taloushallinnon sähköistymisen haasteet ja mahdollisuudet sekä Nadia Saavalaisen opinnäytetyössä Digitalisaation aikaansaamat uudet osaamistarpeet taloushallinnossa. Kaksi ensimmäistä opinnäytetyötä on tehty toimeksiantona eri tilitoimistoille syksyllä 2021. Nadia Saavalaisen opinnäytetyö toteutettiin kyselytutkimuksena eri taloushallinnon alan ammattilaisille.

Opinnäytetöiden joukosta ei kuitenkaan löytynyt tutkimusta, joka käsittelisi Junior KLT-tasotestiä. Junior KLT-tasotesti on täysin uusi konsepti, ja se oli mahdollista suorittaa ensimmäistä kertaa joulukuussa 2021. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia syvällisemmin, mitä kehitettävää ja hyötyä testistä on tulevaisuudessa. Opinnäytetyö auttaa testin kehittämistä sekä hyödyllisyyden parantamista tulevaisuudessa.

1.2 Toimeksiantajan Suomen Taloushallintoliitto ry:n esittely

Tämän opinnäytetyön yhteistyökumppanina toimii Suomen Taloushallintoliitto ry (TAL).

Taloushallintoliitto on taloushallinnon palveluja tarjoavien auktorisoitujen yritysten ja yhteisöjen valtakunnallinen toimialaliitto. Tili-intituuttisäätiö toimii Suomen Taloushallintoliitto

ry:n yhteydessä ylläpitäen taloushallintoalan asiantuntijapätevyyttä. (Suomen Taloushallintoliitto ry 2018e.)

Suomen Taloushallintoliitto ry:n tärkeimpiin tehtäviin kuuluu:

- Taloushallinnon palveluita tarjoavien yritysten auktorisointi ja jäsenten auttaminen menestymään.
- Kehittää taloushallinnon ja palkkahallinnon asiantuntijoiden osaamista.
- Valvoa alan etuja.
- Alaa koskevista asioista ja muutoksista viestiminen.

Päämääränä Taloushallintoliitolla on kehittää toimialaa yhteistyössä jäsenyritystensä kanssa. Näiden lisäksi Taloushallintoliitto tarjoaa räätälöityjä palveluja esimerkiksi koulutusta, toimialauutisia ja tutkimuksia alan yrityksille. Taloushallintoliitto julkaisee myös alan johtavaa ammattilehteä Tilisanomia ja Tilitoimistossa-lehteä. Tili-instituuttisäätiöllä on tehtävänänsä hallinnoida KLT- ja PHT-tutkintoja. (Suomen Taloushallintoliitto ry 2018e.)

Taloushallintoliiton arvoja ovat asiantuntijuus, avoimuus ja yhteisöllisyys sekä asiakaslähtöisyys. Missiona on edesauttaa yritysjäsentensä asiakkaiden taloudellista kannattavuutta, alan houkuttelevuutta ja asiantuntijoiden henkilökohtaista menestymistä urallaan. Visiona on taloudellisen suorituskyvyn, henkilöstöhallinnon, kirjanpidon ja verotuksen asiantuntijapalveluita tarjoavien yritysten ja asiantuntijoiden yhteisö, joka edesauttaa alan liiketoiminnan, osaamisen ja laadun kehittymistä sekä hyödyntämistä Suomessa. (Suomen Taloushallintoliitto ry 2018e.)

Taloushallintoliitosta lukuina: Tällä hetkellä auktorisoituja jäsenoimipaikkoja on noin 800. Henkilöstöä Taloushallintoliitossa on 19. Taloushallintoliiton liiketoiminnan liikevaihto on noin 4 miljoonaa euroa vuodessa. Tilisanomilla lukijoita on noin 22 000. (Suomen Taloushallintoliitto ry 2018e.)

1.3 Opinnäytetyön tavoitteet ja rajaus

Taloushallinnon ala on jatkuvan muutoksen alla digitalisaation muovatessa alan työtehtäviä, työskentelytapoja ja ohjelmistoja. Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, kokemuksia ensimmäisestä Junior KLT-tasotestin toteutuksesta, ja selvittää onko osallistujien taustoilla vaikutusta testin tulokseen.

Tässä opinnäytetyössä tutkimusongelmaksi muodostui, mitkä tekijät vaikuttavat Junior KLT-tasotestissä menestymiseen. Tutkimusongelman ja tutkimuksen tavoitteen pohjalta muovautui tutkimuksen pääkysymys.

Tutkimuksen pääkysymys opinnäytetyössä:

- Miten osallistujan taustat vaikuttavat tasotestin tuloksiin?

Tutkimuksen alakysymykset, joiden avulla etsitään vastauksia seuraaviin asioihin:

- Onko testin tekemisestä hyötyä työuran edistämisen suhteen?
- Mittasiko testi omaa osaamistasoa koulutus- ja työtaustaan nähden?
- Tuleeko kehittämissuhteita testiin tai sen järjestelyihin liittyen?
- Oliko materiaaleihin perehtyminen tarpeellista?

Valitusta aiheesta on vielä hyvin rajallisesti tietoa, sillä Junior KLT-tasotesti on toteutettu vasta yhden kerran. Aihe on mielenkiintoinen, koska tällä voi olla todella suuri vaikutus opiskelijoille, jotka aikovat tulevaisuudessa ponnistaa taloushallinnon alalle töihin. Tämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää kokemuksia Junior KLT-tasotestistä, ja saada käsitys siitä, onko osallistujien taustoilla vaikutusta testistä saatuihin tuloksiin.

1.4 Tutkimuksen menetelmät

Kvalitatiivinen on laadullinen tutkimusmenetelmä, joka vastaa esimerkiksi kysymyksiin: Miksi?, Miten? ja Millainen?. Tämä tutkimusmenetelmä auttaa ymmärtämään ja selittämään tutkimuskohteen käyttäytymistä ja päätöksen syitä. Tutkimukseen valittujen tapauksien analysointi pyritään tekemään mahdollisimman tarkasti, jonka vuoksi tapauksien määrä rajoitetaan pieneksi. Tilastollisiin yleistyksiin ei ole pyrkimystä, joten tutkittavat valitaan yleensä tarkasti. Laadullisessa tutkimuksessa hyödynnetään psykologian ja muiden käyttäytymistieteiden oppeja. Selvittämällä tutkittavien arvot, asenteet, tarpeet ja odotukset saadaan tarpeellista tietoa toiminnan kehittämistä, vaihtoehtojen etsimistä ja sosiaalisten ongelmien tutkimista varten. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineistoa kerätään vähemmän strukturoidusti kuin kvantitatiivisessa tutkimuksessa, ja aineisto on usein tekstimuotoista. Tutkimusta varten tietoja kerätään perinteisten lomakehaastattelujen lisäksi avoimilla keskustelunomaisilla haastatteluilla, tiettyyn aihealueeseen keskittyvillä teemahaastatteluilla tai 4–8 henkilön ryhmäkeskusteluilla. Vaihtoehtona on myös osallistuva havainnointi, missä tutkija voi kerätä aineistoa myös tekemällä havaintoja, ja jollakin tavalla itse osallistumalla tutkimansa yhteisön toimintaan. (Heikkilä 2014, 16–17.)

Opinnäytetyön tutkimuksen menetelminä käytetään kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Kvalitatiivisen menetelmän avulla Junior KLT-tasotestiin osallistuneiden henkilöiden avulla voidaan tutkia aihetta syvällisemmin. Onko esimerkiksi henkilöiden taustoilla ollut vaikutusta testituloksiin. Kvalitatiivinen tutkimus suoritetaan puhelinhaastatteluilla. Haastattelut

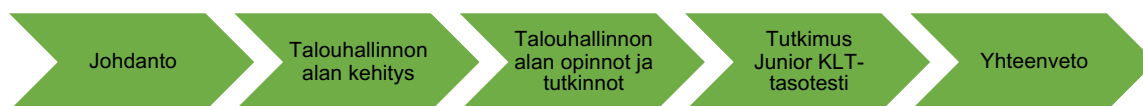
nauhoitetaan äänitteiksi, kirjoitetaan puhtaaksi ja litteroidaan. Haastateltavilta pyydetään taustatiedot etukäteen sähköpostilla, ja heiltä pyydetään lupa vastauksien käyttämisestä opinnäytetyössä yksityisyys sekä tietosuoja huomioiden.

Kvalitatiivisen tutkimuksen menetelmänä käytetään myös osallistuvaa havainnointia, sillä tutkija osallistui myös itse Junior KLT-tasotestiin, joten tutkimuksessa voidaan käyttää hyödyksi tutkijan kokemuksia. Tutkijan taustoista sen verran, että hän on suorittanut harjoittelun taloushallinnon alalla, ja tehnyt töitä taloushallinnon asiantuntijana. Opinnot ja työkokemus alalta ovat hyvä lähtökohta tasotestin suorittamista varten.

Teoriapohjan ja tutkimuksen haastatteluiden perusteella pyritään saamaan vastauksia pää-tutkimuskysymykseen sekä tutkimuksen alakysymyksiin. Lopuksi aiheesta tehdään johtopäätöksiä. Johtopäätöksissä tutkija vertaa omaa kokemustaan haastateltavien kokemuksiin nähden.

1.5 Opinnäytetyön rakenne

Opinnäytetyö koostuu viidestä pääluvusta. Nämä pääluvut ovat johdanto, kaksi teorialukua, tutkimus ja yhteenveto. Tämän lisäksi opinnäytetyö sisältää kansilehden, sisällysluettelon ja lähdeluettelon sekä liitetiedostot. Opinnäytetyön rakenne on esitetty kuviossa 1.

Kuvio 1 Opinnäytetyön rakenne

Ensimmäinen pääluku on johdanto, jossa käsitellään aiheen taustoja, tutkimuksen tavoitteita ja tähän käytettyjä menetelmiä. Toinen sekä kolmas pääluku muodostavat työn teoriaosuuden. Toinen luku keskittyy taloushallinnon alan kehitykseen. Kolmas luku puolestaan käsittelee taloushallinnon opintoja ja tutkintoja. Neljäs pääluku on sisällöltään opinnäytetyön tutkimusosuus. Luvussa esitellään käytetyt tutkimusmenetelmät sekä tutkimuksen toteutus. Samassa luvussa käsitellään myös tasotestin tuloksia ja osallistuneiden haastatteluita sekä näistä tehdyt johtopäätökset ja tutkimuksen luotettavuuden arviointi. Viimeinen eli viides luku on yhteenveto. Se sisältää kaikki opinnäytetyössä esiin nousseet keskeiset asiat sekä tutkimuksen tulokset johtopäätöksineen.

2 Taloushallinnon alan kehitys

2.1 Taloushallinto tänä päivänä

Taloushallinnon avulla yritykset tai organisaatiot valvovat sekä hallitsevat taloudellisia resurssejaan. Taloushallintoon erikoistuneet palveluyritykset ovat tilitoimistoja, mutta isoilla yrityksillä on yleensä oma talousosastonsa. Kuitenkin on yhä yleisempää, että taloushallinnon palveluita ulkoistetaan tilitoimistoille resurssien säästämiseksi. (Summarum 2022.)

Vuonna 2017 taloushallinnon yritysten toimipaikkoja on ollut yhteensä 5122, mikä koostuu kirjanpito- ja tilinpäätöspalveluista (4479), tilintarkastuspalveluista (568) sekä muun laskentatoimen palveluista (75). Nämä kaikki toimipaikat ovat työllistäneet yhteensä 16 311 henkilöä. Eniten toimipaikkoja löytyy kirjanpito- ja tilinpäätöspalvelujen alatoimialalta, minkä johdosta tämä alatoimiala on työllistänyt eniten ihmisiä. Alueellinen jakauma on vahvasti keskittynyt Uudellemaalle ja pääkaupunkiseudulle. (Metsä-Tokila 2019, 15–18.)

Digitaalisuuden kehittyessä kovaa vauhtia eteenpäin tulee siitä edellytys myös alalla työskenteleville. Digitaalisuus ja teknologia tulevat olemaan osana yrityksen jokaisessa prosessissa ja funktiossa, joten digitaalisuutta ei voi enää hallita pelkästään tietotyötä tekevät henkilöt. Nuoremmille sukupolville tämä tietoteknisyys sekä sähköiset laitteet tulevat olemaan hyvinkin luontevaa. Nykyään nuoret hakeutuvat myös enemmän aloille, joissa työtehtävien parissa pääsee tietotekniikkaan käsiksi. (Metsä-Tokila 2019, 36–37.)

2.1.1 Taloushallinnon ja laskentatoimen sisältökuvaus

Yrityksen toimintaprosessista tietoja kokoaa laskentatoimi. Tehtävät laskentatoimessa voidaan jakaa rekisteröintiin, ja niiden hyväksikäyttöön. Kirjanpito toteuttaa suurimman osan rekisteröintitehtävistä. Yrityksen tiedot kanssakäymisistä sidosryhmien kanssa kootaan kirjanpitoon. Hyväksikäyttötehtävät puolestaan jaetaan kahteen osaan sen mukaan käyttääkö laskelmia hyväkseen yrityksen sisäiset sidosryhmät vai yrityksen ulkopuoliset tahot. Nämä hyväksikäyttölaskelmat toteutetaan käyttäen apuna ulkoista sekä sisäistä laskentatoimea. Ulkoinen laskentatoimi tarkoittaa kirjanpitoa, jonka kautta seurataan yrityksen, ja sen ulkopuolisten talousyksiköiden välisiä liiketoimia. (Tomperi 2008, 9.)

Ulkoinen laskentatoimi tarkoittaa kirjanpitoa, jonka kautta seurataan yrityksen ja sen ulkopuolisten talousyksiköiden välisiä liiketoimia. Ulkoisen laskentatoimen tuloksena syntyy virallinen tilinpäätös, joka sisältää tuloslaskelman, taseen, rahoituslaskelman ja liitetiedot sekä erilaiset tarvittavat raportit. (Tomperi 2008, 10.)

Sisäinen laskentatoimi tarkoittaa johdon laskentatoimea eli toisin sanoen operatiivista laskentatoimea. Tarkoituksena on toimia yrityksen johdon tukena pohtimalla yrityksen strategiaa, toimintojen suunnittelua ja valvontaa, päätöksentekoa, resurssien tehokasta käyttöä, toiminnan parantamista ja arvojen vahvistamista sekä aineellisten ja aineettomien varojen turvaamista. Tarkoituksena on olla mittaus-, suunnittelu-, ohjaus- ja viestintätoimintaa. Pyrkimyksenä tuottaa informaatiota rahamääräistä ja ei-rahamääräistä tuottamiin järjestelmiin, joka tukee organisaation toiminnan ohjaamista ja motivoimista suorituksiin, jotta strategiset, taktiset ja operatiiviset tavoitteet saavutetaan. (Viita 2022.)

Suomen verotusjärjestelmästä pitää huolen Valtiovarainministeriö, joka valmistelee verolait verotuksen säätelemisestä. Suomessa asuvat henkilöt ja taloudellista toimintaa harjoittavat yhteisöt ja yritykset ovat verovelvollisia. Verohallinto sekä Tulli toimeenpanevat verotusta, minkä lisäksi Trafi pitää huolen ajoneuvoverotuksen keräämisestä. Suomen kunnat, evankelisluterilaiset ja ortodoksiset seurakunnat sekä Kela saavat valtion lisäksi veroja. Veroja on välillisiä sekä välittömiä. Välillisiksi veroiksi luokitellaan kulutusverot, ja välittömiksi tuloverot. Verotuksen rakenteeseen vaikuttavilla muutoksilla pyritään talouskehitykseen sekä tuotannon ja kulutuksen rakenteeseen. (Valtiovarainministeriö.)

Verotusjärjestelmän alla on paljon erilaisia veroja, joilla on omat tehtävänsä. Verotusjärjestelmä sisältää seuraavat verot: henkilöverotus, elinkeinoverotus, kansainvälinen tuloverotus, kiinteistöverotus, arvonlisäverotus, valmisteverotus, tieliikenteen verotus, tullitoimi ja verotuet. Henkilöverotuksessa merkittävimpiä ovat ansio- ja pääomatuloista maksettavat verot. Elinkeinoverotukseen sisältyy liikkeen- ja ammatinharjoittajien, yhteisöjen ja yhtymien sekä niiden osakkaiden verotus sekä maa- ja metsätalouden verotus. Yhteisöveroa toisin sanoen tuloveroa maksavat osakeyhtiöt ja muut yhteisöt 20 prosenttia yhteisön verotettavasta tulosta. Verotettava tulo on erotus veronalaisista tuloista sekä vähennyskelpoisista menoista. Kansainvälistä tuloverotusta säädetään yleisesti henkilöiltä ja yrityksiltä, jotka ovat Suomessa verovelvollisia kaikista tuloistaan riippumatta tuleeko tulot Suomesta vai jostain toisesta maasta. Kiinteistövero on kiinteistön omistukseen perustuva vero, mikä maksetaan vuosittain. Maat ja rakennukset ovat kiinteistöveron alaisia, ja kiinteistön omistaja on verovelvollinen. Yleinen kulutusvero eli arvonlisävero sisältyy kaikkien tavaroiden ja palveluiden kulutukseen. Arvonlisävero on tarkoitettu lopullisten kuluttajien maksettavaksi eli näin ollen se on välillinen vero. Suomessa yleinen arvonlisäverokanta on 24 prosenttia, minkä lisäksi Suomessa on kaksi alennettua verokantaa, 10 ja 14 prosenttia. Valmistevero kohdistuu tuotteen kulutukseen ja käyttöön ollessaan välillinen vero. Pääasiallinen tarkoitus on kartuttaa valtion verotuloja, mutta tavoitteet voivat olla myös ympäristö- ja terveysohjaukseen liittyviä. Suurin valmisteveroluokka on energiaverot, jonka lisäksi taloudellisesti tärkeitä veroja ovat alkoholi- ja alkoholijuomaverot sekä tupakkaverot. Tielikenteen verotus

koostuu autoverosta, ajoneuvoverosta ja polttoainemaksusta. Päästöt vaikuttavat veron määrään, ja tällä hetkellä painopiste on käytön verotuksessa eli noin 60 prosenttia tieliikenteen verotuksesta koostuu polttoaineverotuksesta. Euroopan unionissa on yhteinen tullilainsäädäntö, johon tulliverotus perustuu. Tulli on merkittävä kansainvälisen kaupan valvomisesta vastaava viranomaisena EU:ssa, minkä tavoitteena on helpottaa kaupankäyntiä sekä suojella taloudellisia intressejä ja yhteiskuntaa. Verotuet ovat normiverojärjestelmään tehtyjä poikkeuksia, jotka tukevat tiettyä elinkeinoja tai verovelvollisryhmää. Käytännössä verotuet ovat verovapauksia, verovähennyksiä, alempia verokantoja ja muita niihin liittyviä keinoja. (Valtionvarainministeriö.)

2.1.2 Digitalisaatio taloushallinnossa

Teknologian kehityksen osalta pohjoismaat ovat edelläkävijöitä, joka tekee niistä kilpailukykyisiä muuhun maailmaan verrattuna. Suomessa on otettu suuria harppauksia teknologian kehityksessä viime vuosina, ja Suomi erottuu edukseen myös pohjoismaisessa vertailussa. Verkkolaskujen yleistymisen sekä pilvipalveluina toimivat taloushallinnon järjestelmät ovat yksi esimerkki tästä kehityksestä. Asiakkaan sekä tilitoimiston välinen yhteistyö lisääntyy, kun käytetään pilvipalveluna toimivaa taloushallinnon järjestelmää. Tämä parantaa entisestään myös palvelusuhdetta, yhteiskäyttöisen ohjelmiston ja työnjaon osalta. (Hirsimäki & Moan 2018.)

Teknologian kehitys on aiheuttanut taloushallinnolle suuria paineita eri suunnista, sillä teknologian kehityksen myötä taloushallinnolta odotetaan vieläkin parempaa tehokkuutta ja laatua. Tämän lisäksi kilpailuympäristö kiristyy ja globalisoituu jatkuvasti, mikä vaatii nopeutta sekä joustavuutta. Digitalisoituminen ja internetin lisääntyminen taloushallinnossa ovat osaltaan lisänneet muutosvauhtia, mutta auttaneet muiden paineiden lisääntyessä taloushallintoa selviämään paremmin. (Lahti & Salminen 2008, 10.)

Suuryritysten palvelukeskuksissa sähköisyys on merkittävä tekijä parempaan tehokkuuteen, jonka vuoksi prosessi- ja talousosastouloistukset on mahdollistettu ensin suurille yrityksille. Digitaalisuuden kehitys on luonut ympärilleen täysin uusia liiketoiminta- ja palvelumalleja, minkä johdosta pienemmillekin yrityksille on mahdollistettu siirtyminen digitaaliseen taloushallintoon järkevästi. Digitaalisen taloushallinnon toimintamallit sekä ratkaisut alkavat vakiintumaan sähköisyyden myötä, mikä mahdollistaa kehityksen standardien ja toimintamallien jatkuvaan kehitykseen. (Lahti & Salminen 2008, 10.)

Suuryrityksien puolesta digitaalinen taloushallinto on kaikista pisimmällä. Eroavaisuudet digitaalisessa taloushallinnossa ovat huomattavat eri kokoisten yritysten välillä esimerkiksi suuryritykset verrattuna pk-yrityksiin. Digitaalisen taloushallinnon nopealle kehitykselle on

muodostunut ongelmia, sillä on ollut pulaa sopivista taloushallinnon järjestelmistä, oman aikansa ottaa ihmisten ja organisaatioiden kyky oppia nopeasti kehittyvä teknologia ja toimintamallit sekä sähköisyys on käytännössä vielä aika monimutkaista. Näihin ongelmiin alkaa olemaan aika hyvin jo ratkaisut, minkä lisäksi pienillekin yrityksille on tarjolla helppoja ja edullisia ratkaisuja. (Lahti & Salminen 2014, 28–30.)

Digitalisaation myötä asiakaskäyttäytyminen on myös kokenut murroksen. Sosiaalisen median myötä asiakkaat ovat yhä tietoisempia eri tavoista ostaa, hankkia tietoa, kuluttaa palveluita, jakaa kokemuksia, vaihtaa mielipiteitä, kommunikoida ja rakentaa ylipäätensä identiteettiään. Tämä tarkoittaa sitä, että yritysten tulee oppia tuntemaan asiakkaiden tarpeet ja halut entistä paremmin. Digitalisaation myötä asiakkaille on tarjolla rajattoman paljon vaihtoehtoja, minkä vuoksi asiakas pystyy määrittelemään missä ja milloin haluaa asioida. Jos yritys ei pysty vastaamaan asiakkaan odotuksiin halutulla tavalla, asiakas etsii toisen yrityksen, joka pystyy vastaamaan näihin odotuksiin. (Ilmarinen & Koskela 2015, 53.)

Taloushallinnon osalta on tapahtunut muutoksia, joista tärkeimpänä on taloushallintoalan konsultoinnin tarjoaminen asiakkailleen tilintarkastustoimistojen sekä tilitoimistojen toimesta. Tilintarkastustoimistojen ja tilitoimistojen tehtävien välillä ei ole enää niin selkeää rajaa, vaan kentät saattavat sekoittua hieman toisiinsa. Tilitoimistojen tehtävänä ei ole enää tehdä vain peruskirjanpitoa, vaan toimia myös yrityksille taloudellisena neuvonantajana. (Metsä-Tokila 2019, 11.)

Sähköistymisen ja digitaalisuuden myötä taloushallinto on ollut suuressa murroksessa ja kehityksessä viime vuosien aikana, sillä vasta vuosituhaten vaihteessa puhuttiin paperittomasta kirjanpidosta. Tänä päivänä on kuitenkin vakiintunut digitaalinen taloushallinto, ja se tarkoittaa kaikkien taloushallinnon tietovirtojen sekä käsittelyvaiheiden automatisointia, mutta myös käsittelyä digitaalisessa muodossa. Digitaalisuudella pyritään siihen, että kaikki osaprosessit tapahtuisivat automaattisesti ilman paperia. Tarkoituksena on saada taloushallinnon prosessit toimimaan ilman turhia ja päällekkäisiä käsittelyvaiheita yli yritys- ja sidosryhmärajojen. (Lahti & Salminen 2014, 23–25.)

Sähköiseen taloushallintoon kuuluu tänä päivänä sähköinen laskutus, sähköiset tositteet, raportit ja tietojen reaaliaikainen liikkuminen automaattisesti järjestelmien välillä, ettei ihmisten tarvitse puuttua toiminnallaan siihen. Sähköisyyden ja digitalisaation kehittyessä esimerkiksi verotietojen jättäminen on helpottunut, ja lisää muutoksia on odotettavissa. (Lehtomäki 2018.)

Erityisesti ostolaskuprosessi vie usein kaikista eniten taloushallinnon aikaa. Ostolaskuprosessissa sähköisyys on auttanut tehostamaan tekemistä, kun verkkolaskut saapuvat automaattisesti prosessiin, ja tämän jälkeen tiliöidään myös automaattisesti. Asiasta on tehty

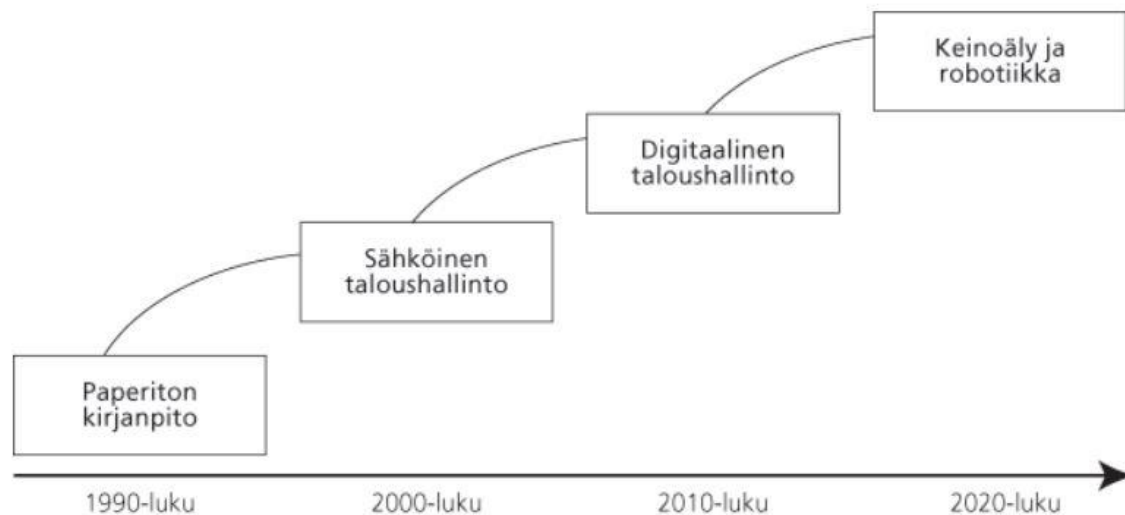
tutkimusta, ja sen mukaan laskujen automatisoitu prosessi on yli kolme kertaa edullisempaa sekä neljä kertaa nopeampaa, jos verrataan manuaaliseen prosessiin. Sähköiset prosessit on tarkoitettu säästämään aikaa ja rahaa, jotta tilitoimistoilla on hyvä pohja kannattavuuden kasvulle ja ennen kaikkea kannattavalle toiminnalle. (Similä 2019.)

Digitaalisen taloushallinnon suurimmat edut ovat sen nopeus ja tehokkuus verrattuna perinteiseen paperiseen taloushallintoon ja manuaalisiin prosesseihin. Digitaalisen taloushallinnon ollessa myös ekologinen ratkaisu vähentää se eri resursseja ja arkistointilan tarvetta. Digitaalisen taloushallinnon myötä virheitä tulee vähemmän läpinäkyvyyden ansiosta, ja tämä parantaa selkeästi myös toiminnan laatua. Tehokkuuden parannus taloushallinnossa on parantunut jopa 30–50 prosentilla sisältäen prosessin kaikki eri työvaiheet sekä henkilöt, jotka osallistuvat prosessiin. Järjestelmien integroiminen mahdollistaa sen, että asioita voidaan hoitaa vain yhdestä paikasta, ja prosessien yksittäisiä eri osia voidaan tehostaa jopa 90 prosenttia paremmaksi. Järjestelmien kehittyminen tehostaa jatkuvasti kirjanpidon prosesseja, ja tiedon nopea siirtyminen mahdollistaa reaaliaikaiset raportoinnit. Pääkirjanpidon vaiheet ovat helpottuneet entisestään, kun esimerkiksi jaksotukset ja täsmäytykset ovat automatisoituja. Digitaalinen taloushallinto mahdollistaa myös ajasta ja paikasta riippumattomuuden, sillä tarvitaan vain internet-yhteys sekä päätelaite. (Lahti & Salminen 2014, 32–33.)

Tilinpäätös on pitkään toteutettu perinteisellä tavalla joko Excelillä tai Wordilla käsin tehtynä asiakirjana, vaikka taloushallinto onkin sähköistynyt kovaa vauhtia. Näin ollen myös tilinpäätösasiakirjan lopputulos on ollut tekijänsä näköinen, koska pohjat on luonut jokainen tilitoimisto ja kirjanpitäjä itse. Patentti- ja rekisterihallitus on kokenut tämän ongelmaksi, koska joissakin tilinpäätöksissä ei ole ollut sisällöltään mitään vaadittuja tietoja, ja joissakin puolestaan liikaa tietoja, mitkä ovat vahingoittaneet yrityksiä paljastamalla liian yksityiskohtaisia tietoja julkisesti. Keväällä 2019 PRH julkaisi digitaalisen tilinpäätöksen Inline XBRL eli uuden digitaalisen rajapinnan, minkä avulla tilinpäätös voidaan toimittaa virheettömänä ja koneellisesti luettavana. Tässä iXBRL- muotoisessa tilinpäätöksessä on yhteiset standardit ja luokitukset, joiden mukaan tilinpäätöstiedot on esitettävä. Näin tilinpäätöksen toimittaminen on mahdollistettu täysin digitaalisena, ja vältetään siltä, että tilinpäätöksestä puuttuisi jotain olennaista tietoa. (Kalliovaara 2019.)

Täydellinen digitalisaatio taloushallinnossa yrityksen osalta tarkoittaa sitä, että kaikki sidosryhmien väliset arvoketjun vaiheet toimivat sähköisesti. Tämän avulla tieto kulkee vaivatta, ja taloushallinto integroituu hyvin yhteen yrityksen reaali prosesseihin. (Lahti & Salminen 2014, 24–26.)

Paperittomasta eli manuaalisesta taloushallinnosta siirryttiin aluksi sähköiseen taloushallintoon, joka on ollut vasta esiaste digitaalisesta taloushallinnosta (kuvio 2). Joillakin yrityksillä on vielä siirtyminen kesken sähköisestä taloushallinnosta digitaaliseen, kun taas osalla yrityksistä on käynnissä siirtyminen digitaalisesta taloushallinnosta älykkääseen taloushallintoon eli keinoälyyn, robotiikkaan sekä automatisaatioon.

Kuvio 2 Sähköisen taloushallinnon kehitys Suomessa (Lahti & Salminen 2014, 27).

Vielä 10–15 vuotta sitten tarvittiin yli puolet enemmän henkilökuntaa verrattuna tämän päivän talousorganisaatioissa. Tämä tarkoittaa sitä, että digitaalisuus ja automaatio tulevat vähentämään Suomessa yli puolet taloushallinnon transaktioiden hoitamiseen liittyvistä työpaikoista. Taloushallintotöiden tehostuminen on hyvä asia, sillä ikääntymisen myötä eläkkeelle jäädessä henkilöstö tulee olemaan nykyistä pienempi. Automaatio mahdollistaa kustannustason pitämisen tällä tasolla tai jopa pienentämään sitä. (Lahti & Salminen 2014, 30–31.)

Ammattien pelätään häviävän digitalisoitumisen myötä. Oxfordin ja Yalen yliopistojen tutkimuksen mukaan roboteilla voitaisiin korvata työvoimaa, sillä ne tekevät asioita ihmistä paremmin ja edullisemmin. Tämä voitaisiin tutkimuksen mukaan mahdollistaa jo vuonna 2060. Asiaan on myös toisenlainen näkemys lakimies ja teknologia asiantuntija Feldnerin mukaan. Hän korostaa, että digitalisaatio ei tule hävittämään töitä vaan muuttavat ja luovat uutta. Feldnerin mukaan teknologia aikaan saa uusia työnkuvia ja työpaikkoja. (Feldner 2018; Grace, Salvatier, Dafoe, Zhang & Evans 2018.)

Toimenkuvat ja työtehtävät tulevat jatkuvasti muuttumaan digitaalisuuden ansiosta, jolloin taloushallinnon työntekijöille tulee lisää osaamisvaatimuksia. Uudet järjestelmät ja digitaalisuus ovat aiheuttaneet jo nyt henkilöstön pulaa työmarkkinoilla, sillä ei ole tarpeeksi osajia, jotka osaavat hyödyntää uusia muutoksia tehokkaasti. Palvelumarkkinoidenkin puolella

näkyvä selvä muutos sähköisyyden takia. Nykyaikaisen sähköisen palvelun tarjoaminen aiheuttaa ongelmia varsinkin pienille tilitoimistoille. Suurilla yrityksillä on vaativammat tarpeet, jotta taloushallinnon ulkoistaminen onnistuu paremmin, ja tämän vuoksi suuret tilitoimistot kasvavat kovaa vauhtia vastatakseen suurempien yritysten tarpeisiin. (Lahti & Salminen 2014, 31.)

2.1.3 Taloushallinnon järjestelmät

Teknologian kehityksen myötä järjestelmät kehittyvät ja nousevat yrityksissä tärkeään rooliin. Taloushallinnon kokonaiskustannuksista voi jopa 20 prosenttia olla tietotekniikan ja järjestelmien osuutta suurissa yrityksissä. Tietotekniikan ja ohjelmistokulujen osuus mitä luultavammin kasvaa tulevaisuudessa, kun automatisaatio nousee yhä isompaan asemaan. Järjestelmien siirtymä pilveen on alkanut 2000-luvulla, ja järjestelmien väliset integraatiot sekä järjestelmien käytettävyys ovat parantuneet. Käyttöliittymien kehitys on mennyt huomasti eteenpäin, ja lähtenyt liikkeelle komentokielisestä keskustietokoneeratkaisusta, josta on päästy graafiseen käyttöliittymään, kun nykyään web-selain alkaa yleistymään huomattavasti käyttöliittymänä. Web-selain käyttöliittymänä mahdollistaa yhteyden ohjelmistoihin mistä vain, ja tietokoneen lisäksi esimerkiksi älypuhelin voi toimia päätelaitteena. (Lahti & Salminen 2014, 34–36.)

Järjestelmäintegraatiot tarkoittavat eri järjestelmien yhteenliittymistä. Järjestelmäintegraatiot tulevat tarpeeseen, kun halutaan säästää aikaa manuaalisesta työstä, jolloin tiedon siirtyminen tapahtuu ilman ihmisen puuttumista siihen. Näin voidaan varmistaa tiedonkulku ja tiedon liittyminen muihin järjestelmiin. Integraation toteutustapoja on monia, joten yritysten tarpeet määrittävät sopivimman toteutustavan. Jos yritys haluaa yhden järjestelmän, josta voi hoitaa kaiken tarpeellisen, se yleensä räätälöidään yritykselle sopivaksi. Toisena vaihtoehtona on valmisohjelmisto, joka tulee kustannuksiltaan edullisemmaksi. Parhaassa tapauksessa älykäs integraatio voi tehostaa koko liiketoimintaa tuomalla paljon hyötyjä mukanaan. Esimerkkejä järjestelmäintegraatioiden tuomista hyödyistä: toiminnan tehostuminen, tietovirheiden väheneminen, palvelutehokkuuden paraneminen ja yhteistyön tehostuminen sidosryhmien kanssa. (Haglund 2018.)

Myyntilaskujen siirto laskutusjärjestelmästä taloushallintoon on yleisin ja palkitsevin järjestelmäintegraatio. Tähän integraatioon on kaksi vaihtoehtoa, mitkä ovat siirto laskutukseen tai myyntireskontraan. Jos yrityksellä ei ole omaa verkkolaskutus sopimusta, ja verkkolaskutuksen saa edulliseen hintaan tilitoimiston kautta on yrityksen mahdollista siirtää laskut omasta laskutusjärjestelmästä tilitoimiston taloushallintojärjestelmään laskutettavaksi asiakkaita eteenpäin. Yleensä voi olla helpompaa lähettää lasku asiakkaalle suoraan yrityksen

omasta laskutusjärjestelmästä, ja sen jälkeen siirtää tiedot taloushallinnon järjestelmän myyntireskontraan ja kirjanpitoon. (Fredman 2019.)

2.2 Kirjanpitäjän työnkuvan muutos

Kirjanpitoala on vauhdikkaan muutoksen kourissa digitalisoitumisen kehittyessä jatkuvasti. Tämä muutos vaatii uusien sähköisien toimintatapojen ja järjestelmien omaksumista. Rutiinitehtävät hoitavat koneet ihmisten puuttumatta niihin, mikä nopeuttaa työtä, ja vähentää myös inhimillisiä virheitä. Näin ammattilaiset voivat keskittyä vaativampiin tehtäviin. Kuitenkin ohjelmistoissa ja järjestelmissä on paljon hyödyntämätöntä potentiaalia, jonka käyttöön ottamista voidaan lisätä yhä entisestään. (Rantalainen 2020.)

Vielä 15 vuotta sitten kirjanpidon aineisto toimitettiin paperisena, vaikka käytössä olikin automaattinen tietojenkäsittely. Tietokoneita käytettiin oikeastaan laskukoneina, eikä automaattiseen tietojen käsittelyyn. Toiminta on ollut siis hyvin alkeellista, sillä manuaalista työtä oli valtava määrä ensin laskun tarkastelusta summan ja tilinumeroiden naputtamisesta reskontrassa kohdisteluun sekä täsmäyttämiseen. Jos jokin ei täsmännyt, virheen etsimiseen kului paljon turhaa aikaa, ja näitä virheitä tuli hyvinkin helposti, vaikka kuinka keskittyi tekemiseen. Asiakkaiden kanssa kommunikointi oli myös hyvin minimaalista, ja sisälsi lähinnä tositteiden karhuamista sähköpostilla sekä maksettavien alv-tietojen postittamista. (Aho 2019, 13–14.)

Teknologian kehityksen kasvaessa kirjanpidon prosessit automatisoivat entisestään, eikä teknologisia esteitä ole, vaan pelkästään hidasteita. Pian alkaa tulla kiire uuden ammatti-identiteetin pohtimisen kanssa, kun automaatioaste nousee jatkuvasti. Kohta kirjanpitäjien ei tarvitse tehdä rutiinityötä, vaan työ muuttuu enemmän lopputuloksen tarkasteluksi. Älykkäiden ohjelmistojen ja tekoälyn myötä päästään myös helpommin perehtymään taloudellisen tiedon analysointiin ja johdon raportointiin. (Aho 2019, 17–18.)

Suomalainen kuvaa kirjoittamassaan artikkelissa, että kirjanpitäjästä muuttuu tulevaisuudessa yrittäjän sparraaja. Näin oppilaitostenkin täytyy muokata koulutusta vastaamaan paremmin työelämän tarpeisiin. Monissa tutkimuksissa on arvioitu, että digitalisaatio ja automatisaatio tulee kadottamaan useita ammatteja, ja kirjanpitäjän ammatti olisi yksi niistä. Kirjanpitäjän ammatti ei katoa, mutta työnkuva kuitenkin muuttuu. Taloushallinnon asiantuntemuksen lisäksi kirjanpitäjien tulee tuntea tulevaisuudessa bisnesosaamista. Näin kirjanpitäjä nousee isoon rooliin yrityksen liiketoiminnan ohjauksessa. Kirjanpitäjän urapolun muuttuessa uran alkuvaiheesta alkaa poistumaan rutiinitehtävät, joiden avulla taloushallintoa on oppinut sisäistämään paremmin. Tämän vaikutuksesta alkupää on vaikeampi, mutta tämä mahdollistaa erilaisia vaikeita työuralle. (Suomalainen 2017.)

Asiakkaat ovat avainasemassa kirjanpitäjien työssä ja työnkuvan muutoksen murroksessa asiakkaat tulevat yhä lähemmäksi kirjanpitäjää. On tärkeää tietää, mitä asiakas odottaa kirjanpitäjältä, ja asiakaskyselyiden mukaan yrittäjät toivovat enemmän oma-aloitteista neuvontaa. Asiakkaat eivät välttämättä itsekään tiedä, mitä heidän tulisi kysyä kirjanpitäjältään. Asiakkaan kanssa kommunikointi on avainasemassa, ja näin yrittäjällekin tulee tunne, että kirjanpitäjää kiinnostaa hänen asiansa. Erilaisia osa-alueita, joilla saa yrittäjän mieltä rauhoitettua ovat esimerkiksi verojen minimointi, kannattavuuden ymmärtäminen, varallisuus- aseman ymmärtäminen, vakuutukset, erilaiset erityistilanteet ja ajansäästön sekä helppouden löytäminen hallinnon rutiineissa. (Aho 2019, 19.)

2.3 Taloushallinnon ammattilaisen tulevaisuuden osaamistarpeet

Maailma on nykyään 35 kertaa monimutkaisempi, kuin 1960-luvulla Boston Consulting Groupin mukaan. Osaamisvaatimukset nousevat jatkuvasti eri tehtävissä, ja aikaisemmin vaaditun 4–5 taitovaatimuksen tilalta vaaditaankin vähintään 20 vaatimusta. Pohjatiedon ja teoriaosaamisen täytyy olla yhä parempaa, jotta se mahdollistaa paremman kyvyn oppia uusia soveltavia osaamisia sekä auttaa ymmärtämään uusia ilmiöitä. Osaamis pohja on yhä vaativampi, jota täytyy päivittää jatkuvasti. (Ojala 2018, 17.)

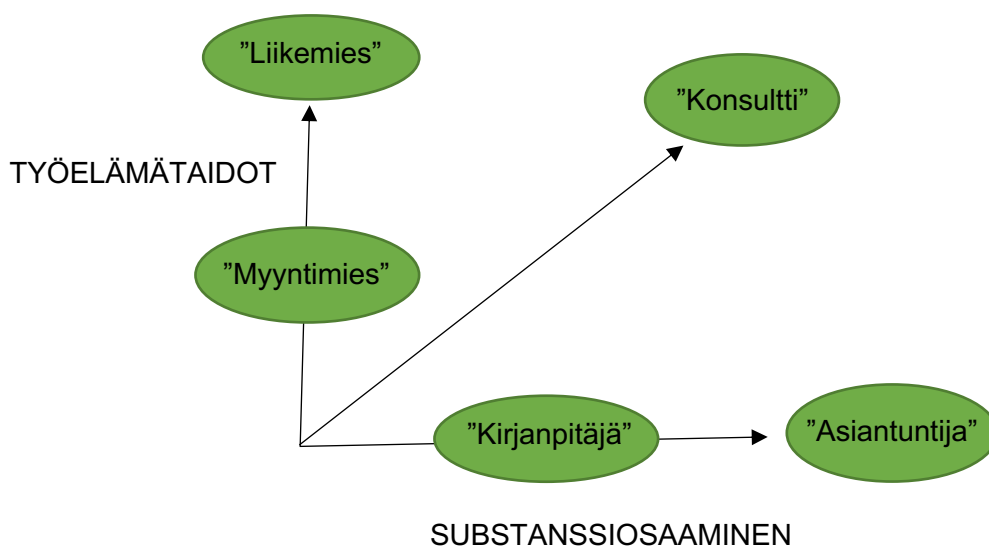
Tulevaisuudessa kirjanpitäjän työ tulee olemaan numeroiden tulkintaa ja analysointia, jotta pystytään auttamaan asiakasyritysten johtoa tekemään päätöksiä. Digitalisoitumisen myötä avautuu lisää uusia mahdollisuuksia ja keinoja hallita suurempia tehtävämääriä. Organisaatiot ja asenteet tulevat olemaan haaste kirjanpidon automatisoinnissa, sillä automatisoinnissa on vielä paljon potentiaalia käyttämättä päivittäisten rutiinien helpottamisessa. Näin ollen jokaisen kirjanpitäjän tulisi hahmottaa uutta teknologiaa, ja kiinnittää huomiota työvaiheisiin, jotka olisi mahdollista automatisoida. Asiakaspalvelu- ja viestintätaidot tulevat olemaan avainasemassa, kun tilitoimistoissa työ muuttuu jatkuvasti analyttisempaan suuntaan. Neuvonta ja taloudellisesta datasta tehdyt datat tulee avata asiakkaille. (Remes 2020.)

Taloushallinnon työn kehittäminen on muutakin, kuin teknologian kehittymistä. Kuitenkin asiantuntijoiden päivittäisistä toimista puhutaan paljon vähemmän, vaikka sille pitäisi antaa enemmän huomiota. Taloushallinnon työtehtävien muuttuessa on tärkeää, että taloushallinnon ammattilaiset ovat myös uteliaita ja kiinnostuneita kehittämään uusia asioita. Tällä tavoin välttyään juuttumista perinteisiin toimintatapoihin. On tärkeää, että taloushallinnon ammattilaiset oppivat hyödyntämään sähköisten järjestelmien hyödyt. (Remes 2020.)

Tulevaisuus vaatii yrityksiltä liiketoimintamalliensa kehittämistä sekä alan ammattilaisilta uutta osaamista. Automatiikalla ja robotiikalla on roolina ottaa haltuun asiakkaan palvelun

ja vielä opastavamman palvelun parantamiseksi. Tietotekniikka, yhteistyö ja vuorovaikutus lisääntyvät taloushallinnon asiaosaamisen rinnalla. Ala alkaa muuttua kohti sitä, että jatkuvasti täytyy oppia uutta, eikä missään vaiheessa olla valmiita. Työyhteisön kyky oppia nousee suureen rooliin jatkuvan menestymisen kannalta. Tekoäly tulee olemaan taloushallinnon ammattilaisten työpareja, sillä loppupeleissä keskustelu ja kuuntelu ovat keinoja, joilla ratkaistaan asiakkaiden syvällisimmät ja haasteellisimmat tarpeet. Tärkeitä elementtejä asiantuntijatyössä ovat itsensä kehittäminen ja itsensä johtaminen, kun kirjanpitäjän työ muuttuu asiantuntijuus suuntaan. Innostus itsensä kehittämiseen nousee esille myös rekrytoinneissa, eikä koulutustausta ole välttämättä enää tärkein kriteeri. (Mattila 2021.)

Aho (2019, 32–36) esittää kirjassaan, että kirjanpitäjän työ tulee tulevaisuudessa muuttumaan kohti talouskonsulttia. Tämän myötä kirjanpitäjältä vaadittu osaaminen tulee muuttumaan. Alla olevassa kuviossa 3 on kuvattu hyvin konsultilta tarvittava osaaminen. X-akselilla on substanssiosaaminen, ja Y-akselilla on työelämätaidot. Konsultti sijoittuu näiden väliin, koska molempia taitoja tullaan tarvitsemaan.

Kuvio 3 Konsultilta vaaditut taidot (Aho 2019, 32)

Substanssiosaamista voidaan kartuttaa opiskelun ja työn kautta niin, että osaamisesta tulee syvällisempää. Tätä kautta voi kehittyä asiantuntijaksi, joka selvittää ja ratkoo ammatillisesti vaativampia ongelmia. Käytännön työn kautta oppiminen on monelle sopiva polku, jotta saa kehitettyä omaa substanssiosaamistaan. Tämä kuitenkin vaatii vähemmän rutiinia, jotta oppimista tulee enemmän uusien ja vaihtelevien työtehtävien kautta. (Aho 2019, 32–33.)

Työelämätaitoja myyntimiehillä tarttuu mukaan erilaisten ihmisten kautta, mikä vaatii hyviä vuorovaikutustaitoja, persoonaa ja kekseliäisyyttä. Jotta voi edetä huippumyöjäksi tai

liikemieheksi, vaatii se monen osa-alueen osaamista. Ydinosaamiseksi muodostuu muihin ihmisiin vaikuttaminen, mutta ennen sitä täytyy oppia olemaan rohkea, mukautumaan käyttäytymisiin eri tilanteissa, luottamuksen rakentamista, tuottamaan asiakkaalle haluamaansa arvoa ja hyväksymään asiakkaiden kieltävät vastaukset, etteivät ne vaikuta omaan itsetuntoon. (Aho 2019, 34–35.)

Konsultti tarvitsee työssään osaamis pohjaa niin substanssiosaamisesta kuin työelämätaidoista. Konsultin on osattava asiansa, jotta on asiakkaan mielestä uskottava, mutta tämä ei pelkästään riitä. Asiakkaan kanssa pitää osata kommunikoida niin, että asiakkaasta tuntuu turvalliselta luottaa konsulttiin. Asiakkaat eivät tunne konsulttien osaamista, sillä konsultoitava aihealue ei ole heille syvällisemmin tuttu. Näin ollen suureen rooliin nousee konsultin käytös, äänen sävy, puhetapa, ulkoinen olemus ja argumentaatio. Hyvin monesti voi käydä niin, että asiakkaan ongelma on hoidettu asiatasolla hyvin, mutta viestinnän puutteen takia asiakkaasta ei ole tuntunut siltä, ja tämän takia asiakas tekee reklamaation. (Aho 2019, 35.)

Vaikka konsultti tarvitsee paljon substanssiosaamista, ei työ saa muuttua liikaa sääntöajatteluksi. Rutiinit ja säännöt luovat elämään turvallisuuden tunnetta ja järjestystä. Taloushallinnon ala voikin olla muihin aloihin nähden hyvinkin säänneltyä, ja säännöistä voi monesti tarkistaa onko asia oikein vai väärin. Kirjanpitäjän työn muuttuessa konsulttimaisempaan suuntaan on tärkeää muistaa, ettei voi olla sääntöihin kangistunut, vaan asioita voi lähestyä joustavammin. Asiakkaita on tärkeää lähestyä yksilöllisesti, vaikka usealla asiakkaalla olisikin sama ongelma. Toiminnan ollessa säännönmukaista ja jatkuvasti toistuvaa eri tapauksissa johtaa siihen, että työtä ei toteuteta tilanteeseen mukauttamalla. Asiakkaat kokevat asioita eri tavalla, joten asiakkaiden ehtoihin mukautuminen parantaa myös työskentelyn laatua. (Aho 2019, 40–45.)

3 Taloushallinnon alan opinnot ja tutkinnot

3.1 Taloushallinnon alan opiskelu

Taloushallinnan alaa voi opiskella ammattiopisto-, ammattikorkeakoulu- ja korkeakoulutaloudella. Tämän lisäksi valittavana on myös aikuisopetusta, erityisammattitutkintoja, oppisopimus- ja näyttötutkintomahdollisuuksia. Tulevaisuuden alan osaajille on erilaisia työvaihtoehtoja tarjolla, kun esimerkiksi tilitoimistot ja konsulttiyritykset tarjoavat monipuolisia töitä taloushallinnon alalta. Kiinnostus numeroiden parissa työskentelylle on tärkeää, mutta digitalisaation myötä tärkeässä asemassa taloushallinnon töissä ovat asiakaspalvelu, tietotekniikkaosaaminen, liiketoiminnan tunteminen, myynti- ja markkinointiosaaminen, tiimityöskentely, kielitaito ja innostunut asenne. (Suomen Taloushallintoliitto ry 2018h.)

Yhä enemmän on puheenaiheena taloushallinnon alalla työntekijöiden osaaminen ja osaavien työntekijöiden löytyminen. Suomessa kärsitään osaavan työvoiman puutteesta, ja se on nostettu esteeksi taloudellisen kasvun jatkumisessa. Taloushallinnon yrityksistä monet ovat kertoneet, että osaavia työntekijöitä on vaikea löytää. Maantieteellinen sijainti on koinut myös hyvin usein ongelmaksi, vaikka alan koulutusta voi opiskella monissa oppilaitoksissa ympäri Suomea, ja opiskeluun hakeminen on matalan kynnyksen takana. Puolestaan osaavan työvoiman saatavuus kasvaa jatkuvasti, mikä selittää tätä tilannetta. (Metsä-Tokila 2019, 22–23.)

3.2 Oppilaitokset

Ammatillisessa koulutuksessa on tarjolla kolmea suoritettavaa tutkintoa, jotka ovat liiketoiminnan ammattitutkinto, liiketoiminnan erikoisammattitutkinto ja liiketoiminnan perustutkinto eli tutkintonimikkeeltään merkonomi. Koulutuksen järjestäjät vaihtelevat näissä paljonkin, sillä merkonomin tutkinnon järjestäjiä on 55, kun taas liiketoiminnan ammattitutkinnolla on 19 koulutuksen järjestäjää ja liiketoiminnan erikoisammattitutkinnolla on vain 5 koulutuksen järjestäjää. Liiketoiminnan perustutkinto ja liiketoiminnan erikoisammattitutkinto ovat laajuudeltaan 180 osaamispistettä, ja liiketoiminnan ammattitutkinto on 150 osaamispistettä. Suurta eroavaisuutta näiden tutkintojen välillä ei ole, mutta liiketoiminnan erikoisammattitutkinto valmistaa toimimaan vaativammassa työtehtävissä verrattuna merkonomiin ja liiketoiminnan ammattitutkintoon. (Opintopolku a.)

Ammattikorkeakoulutuksista on tarjolla tradenomin tutkintoa, jossa opinnot keskittyvät liike-elämään, ja suuntautumiseen opinnoissa on monia vaihtoehtoja, joista yksi on talous- ja henkilöstöhallinto. Tarjolla on myös ylempiä AMK tradenomitutkintoja, joissa vaihtoehtoina ovat taloushallinnon kehittäminen ja liiketoiminnan kehittäminen. Koulutuksen järjestäjiä

Tradenomin AMK-tutkinnolla on 20 eri puolilla Suomea, kun Ylempää tradenomin AMK-tutkintoa voi suorittaa Oulun ammattikorkeakoulussa (taloushallinnon kehittäminen) tai Turun ammattikorkeakoulussa (liiketoiminnan kehittäminen). Laajuudeltaan tradenomin AMK-tutkinto on 210 opintopistettä, kun tradenomin tutkinto ylempässä AMK:ssa on 90 opintopistettä. YAMK on yliopiston maisteritutkintojen tapaan ylempi korkeakoulututkinto, joka edellyttää alemmaa korkeakoulututkintoa sekä työkokemusta. (Opintopolku b.)

Yliopistosta yleisimpänä on varmasti kauppatieteiden opinnot suunnatessa taloushallinnon alalle. Alempi korkeakoulututkinto on kauppatieteiden kandidaatti ja ylempi korkeakoulututkinto on kauppatieteiden maisteri. Kauppatieteissä on valittavana monta pääainetta, joista yksi on laskentatoimi ja rahoitus, mikä suuntaa taloushallinnon alan tehtäviin. Maisterin ohjelmissa on myös monia linjoja valittavana, joista ainoastaan Vaasan yliopistossa voi opiskella laskentatoimen ja tilintarkastuksen ohjelmassa. Kauppatieteiden kandidaatti + maisteri koulutuksen järjestäjiä on 10. Laajuudeltaan kandidaatin opinnot ovat 180 opintopistettä, ja maisterin opinnot 120 opintopistettä. Maisterin opinnot vaativat myös alemmaa korkeakoulututkintoa sekä työkokemus katsotaan valinnoissa eduksi. (Opintopolku d.)

Yliopistossa on myös vaihtoehtona opiskella hallintotieteitä, joka on laajuudeltaan sama kuin kauppatieteet. Sisällöltään nämä opinnot eroavat siinä, että hallintotieteissä keskitytään enemmän yritysten ja viranomaisten välisiin yhteyksiin ja toimintatapoihin sekä koulutus on enemmän yhteiskunnallisesta näkökulmasta. Koulutuksen järjestäjiä hallintotieteille on 5 yliopistoa eli puolet vähemmän, kuin kauppatieteissä. (Opintopolku c.)

3.3 KLT-tutkinto

Tili-instituuttisäätiö on vastuussa KLT-tutkinnosta ja PHT-tutkinnosta. Tili-instituuttisäätiö toimii taloushallintoliiton yhteydessä. Säätiö sisältää asiantuntijaelimen, joka on pätevyyslautakunta, joka käy keskustelua toimialaa muokkaavista osaamis- ja pätevyysvaatimuksia. Näiden lisäksi alan tutkintojen ja pätevyyksien hyväksymisestä vastaa säätiön asiantuntijaelin. Arvostuksesta, luotettavuudesta ja laadun kehittymisestä vastaavat asiantuntijat. (Suomen Taloushallintoliitto ry 2018e.)

KLT-tutkinto on tunnettu kirjanpidon ja laskentatoimen tutkintona, mutta on nykyään taloushallintoalan asiantuntijatutkinto, joka on näyttö korkeasta laskenta- ja vero-osaamisen tasosta. Tämä on arvostettu merkki ammattitaidosta. Tutkinnon avulla on mahdollisuus keskimääräistä parempaan palkkaan sekä tarjolla on työtehtäviä, jotka ovat haasteellisempia ja mielenkiintoisempia. Vuonna 2021 KLT-tutkintoon tuli uudistus, ja nyt siitä on tarjolla myös kuntatalouden suoritusvaihtoehto. Vaihtoehtoina on perinteinen yritystalouden tai kuntatalouden, minkä hakija valitsee hakemuksessaan. (Suomen Taloushallintoliitto ry 2018b.)

KLT-tutkinto tuo taloushallinnon ammattilaisten työhön lisää tiedonhaku- ja ongelmanratkaisutaitoja sekä antaa lisää varmuutta työntekoon. Automaatit alkavat hoitamaan toistuvia perustehtäviä, mutta monimutkaisemmat tilanteet vaativat taloushallinnon ammattilaisen ongelmanratkaisutaitoja. Taloushallinnon ammattilaisen työnkuva muuttuu talouden ja liike-elämän monimuotoistuesssa. Näin taloushallinnon ammattilaisesta tulee asiakkaita tukeva ja neuvokas henkilö, jolta onnistuu auttaminen myös sisäisen laskennan ja hallinnon asioissa. (Tolonen 2020.)

KLT-tutkinnon merkitys kasvaa, sillä osaamisen merkitys taloushallinnossa kasvaa jatkuvasti. Vaativien taloushallinnon tehtävien tekemisen vaatimukset nousevat, jolloin avainasemassa on tutkinnon suorittaminen eri standardien täyttämiseksi. Uusien taloushallinnon töihin tulevien työntekijöiden osaamisen taso on vaihtelevaa johtuen siitä, että eri oppilaitoksien perusopintojen sisältö on todella vaihtelevaa. Näin ei voida olla varmoja osaamisen tasosta, ja sisältääkö opinnot edes taloushallinnon peruskäsitteiden ymmärtämistä. KLT-tutkinto tulee olemaan siis jatkossa tärkeässä asemassa pätevyyden varmistamiseksi alalla. (Ahvenniemi 2015.)

3.3.1 Tutkinnon pääsyvaatimukset

KLT-tentti järjestetään vuosittain aina lokakuussa. Tutkinnon saamiseksi edellytyksenä on, että tentin läpäisee hyväksytysti. Tutkintoon hakemiseen on hakuvaatimukset, jotka tulee täyttää, että tenttiin pääsee osallistumaan. (Marttunen & Alakoski 2020.)

Hyväksymisvaatimukset, jotta tenttiin pääsee osallistumaan koostuvat koulutus- ja kokemusvaatimuksista. Tutkintoon on kuitenkin mahdollista päästä erityisestä syystä, vaikka koulutus- ja kokemusvaatimukset eivät täytyisivät. Tutkintoon voi hakea, jos seuraavat hakuvaatimukset täyttyvät:

- Yliopistotutkinto (maisteri tai kandidaatti), ammattikorkeakoulututkinto (esimerkiksi tradenomi) tai merkonomin tutkinto. Yliopistotutkinto ja ammattikorkeakoulututkinnosta hyväksytään kaikki pääaineet/suuntautumiset. Merkonomin tutkinnon täytyy olla taloushallinnon tai laskentatoimen suuntautumisesta.
- Työkokemusta taloushallinnon tehtävistä täytyy olla vähintään kolme vuotta monipuolisista ja laajoista taloushallinnon työtehtävistä. Tutkinnon hakupäivä on 1.4., joten vain siihen mennessä kertynyt työkokemus lasketaan mukaan.
- Tutkintoon on myös mahdollista hakea erityiseen syyhyn vedoten, vaikka edellä olevat vaatimukset eivät täyty. Hakemukseen pitää silloin liittää yksityiskohtaiset perustelut erillisellä liitteellä. Tällainen syy voi olla esimerkiksi sellainen, jos hakijalta

puuttuu vaadittava tutkinto, mutta työkokemusta on kertynyt usealta vuodelta monipuolisista työtehtävistä. (Suomen Taloushallintoliitto ry 2018a.)

3.3.2 Tenttiin osallistuminen ja tentin sisältö

KLT-tentti järjestetään kerran vuodessa, ja kestää vuonna 2022 puolitoistapäivää. Tentti sisältää oikeustieteen ja laskentatoimen tehtäviä. Molemmat osa-alueet vaativat läpäisyn samassa tenttitilaisuudessa, kun oikeustieteen tehtävien painotus on 1/3, ja laskentatoimen puolestaan 2/3. Aikaisemmin tenttiin on tehty Helsingissä, Tampereella tai Oulussa, mutta vuonna 2022 tentti järjestetään ensimmäistä kertaa sähköisenä. Näin ollen tentin tekemiseen tarvitaan tietokone, jonka täytyy täyttää tietyt vaatimukset. Tili-instituuttisäätiön kumppanina toimii CertyHub, jolta voi vuokrata tietokoneen, jos oma tietokone ei täytä tarvittuja vaatimuksia. CertyHubin tiloissa pääkaupunkiseudulla on mahdollista suorittaa tentti, jos on terveydentilaan liittyviä erityistarpeita. Tenttialusta tullaan asentamaan tietokoneelle, ja tästä tulee lisätietoa viimeistään syyskuussa 2022. Sähköisen tenttialustan kautta saa avattua tentissä sallitun aineiston. KLT-tentti on maksullinen, ja hinta vuonna 2022 on 245 euroa. Tentin suorittamiskielet ovat suomi tai ruotsi. Tenttiosiot täytyy suorittaa niille annettuun aikaan mennessä loppuun sekä tentin aikana on mahdollista käydä vessassa tai poistua tietokoneen luota syömään. (Suomen Taloushallintoliitto ry 2018f.)

Pätevyyslautakunnan tutkintovaliokunta vastaa tentin sisällöstä, ja jokaisen tenttijän vastaukset sekä tulokset hoidetaan luottamuksellisesti. Tentistä ei tule erillistä arvosanaa, vaan tenttitulos lähetetään KLT-hakemuksessa ilmoittamaan sähköpostiosoitteeseen marras-joulukuussa. Oikeustieteen ja laskentatoimen osiot täytyy läpäistä samassa tenttitilaisuudessa, mutta Pätevyyslautakunta voi tehdä poikkeuksen. Toisen osuuden onnistuessa erinomaisesti, ja toisen jäädessä hieman alle hyväksymisrajan, Pätevyyslautakunta voi antaa uuden mahdollisuuden suorittaa vain hylätty tenttiosio seuraavana vuonna. KLT-tutkintotodistukset jaetaan hyväksytysti KLT-tutkinnon suorittaneille Taloushallintoliiton Tili- ja veropäivillä 2023 Helsingissä. KLT-tutkinnon hyväksytysti suorittaneiden nimet julkistetaan. (Suomen Taloushallintoliitto ry 2018f.)

3.3.3 Tutkinnon ylläpito

KLT-tutkinnon suorittaneet taloushallinnon ammattilaiset viestivät tutkinnon suorittamisella luotettavasta ja laadukkaasta palvelusta. Tämän vuoksi tutkinto vaatii ylläpitämistä, jotta kirjaimet voidaan säilyttää. Tili-instituuttisäätiölle tulee raportoida työtehtävistä ja kouluttautumisesta kolmen vuoden välein. Tämän avulla Tili-instituuttisäätiö varmistaa, että KLT-asiantuntija työskentelee useiden, ja riittävän monipuolisten kirjanpitojen parissa tai muissa

tarpeeksi monipuolisissa taloushallinnon tehtävissä, ja on osallistunut ylläpitokoulutukseen. (Suomen Taloushallintoliitto ry 2018c.)

KLT-ylläpitoraportille on oma raportointisivu, jonne hakemus KLT-pätevyiden jatkamiseksi jätetään. Vuosittain raportoinnin tekee kolmasosa KLT-tutkinnon suorittaneista eli yli 900 henkilöä jättää raporttinsa saman aikaisesti. Työtehtävien raportin hyväksymisen vaatimuksena on, että KLT-kirjanpitäjä toimii työtehtävissä, jossa kirjanpitoja on riittävän useita ja monipuolisia tai muista yhtä vaativista taloushallinnon tehtävistä. Ylläpitokouluttautumisen avulla halutaan varmistaa, että tiedolliset valmiudet pysyvät jatkuvasti KLT-tehtävien osaamisella. Kolmen vuoden aikana KLT-tutkinnon suorittaneen tulee osallistua vähintään 8 koulutuspäivään vastaamaan asiantuntijakoulutusta KLT:n säilyttämisen vaatimalla tasolla. Raportointiaikaa on kaksi kuukautta (joulukuu-tammikuu), jos taloushallinnon ammattilainen ei tee raportointia määrättyä aikana, voidaan KLT-pätevyys silloin lakkauttaa. Pätevyyslautakunta käsittelee raportoinnit kokouksessaan, ja tiedottaa KLT-pätevyysjatkamisesta toukokuussa. (Suomen Taloushallintoliitto ry 2018d.)

Ylläpitokoulutuksen vaatiminen varmistaa, että KLT-asiantuntijan osaaminen on ajan tasalla. Kouluttautumisen ylläpitäminen on KLT:n omalla vastuulla. Koulutusvaatimuksena on, että koulutus tukee KLT-tutkinnon ylläpitämistä, tukee nykyisissä työtehtävissä kehittymistä ja on valittu henkilökohtaisen tarpeen mukaan. Sisällöltään koulutuksien tulee olla pääasiassa esimerkiksi kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä, verotuksesta ja yritysjuridiikasta sekä sisäisestä laskennasta, talousohjauksesta ja yritysneuvonnasta. Kahdeksan päivän koulutuskokonaisuuteen voi sisällyttää kaksi koulutuspäivää myös esimerkiksi prosessista, tekniikasta ja automaatiosta, asiakaspalvelusta ja myyntityöstä sekä muusta koulutuksesta, joka tukee osaamista tukemaan henkilökohtaisia työtehtäviä. Koulutuksista saatetaan pyytää todistuksia tarvittaessa, joten ylläpitovaatimuksien mukaan koulutuksen järjestäjältä tulee saada todistus tai muu selvitys koulutuksen sisällöstä ja kestosta. Yksi koulutuspäivä koostuu kuuden tunnin sisältöopetuksesta, koulutuksia on mahdollista käydä myös verkko-koulutuksina sekä tutkintoihin tähtäävät jatkokoulutukset voidaan myös hyväksyä ylläpitokoulutuksiksi (esimerkiksi tradenomi tai kauppatieteiden maisteri). Koulutuksien tulee olla laadukkaita, ja järjestäjän täytyy olla tunnettu eli toisin sanoen kouluttajat ovat aihealueen päteviä asiantuntijoita. (Suomen Taloushallintoliitto ry 2018g.)

3.4 Erilaiset polut taloushallinnon ammattilaiseksi

Taloushallinnon alalla mahdollisuuksia on moneen, ja työtehtävissä on hyvin erilaisia rooleja. Osaamiseen ja sen hankkimiseen vaikuttavat esimerkiksi koulutus, työkokemus, omat kiinnostuksen kohteet, asiakkaat sekä muu tieto ja taito elämän varrelta. Urapolkuja löytyy

monia erilaisia niin taloushallinnossa, kuin myös palkkahallinnon puolella. (Leinonen & Alakoski 2020.)

Urapolku taloushallinnossa alkaa yleensä assistentin tai reskontrahoitajan työtehtävistä, jossa opitaan perusteita ja päästään kehittämään työn vaatimaa tarkkuutta sekä systemaattista työtettä. Assistentin tehtävissä avustetaan kirjanpitotehtävissä. Seuraava askel urapolulla on usein kirjanpitäjä, joka hallitsee työnsä rutiinit itsenäisesti. Kirjanpitäjän työtehtäviin kuuluvat kirjanpidon tehtävät asiakaspalvelu ja neuvonta. Työ vaatii myös hieman toimialaosaamista ja verotuksen sekä yhtiöoikeuden tietämystä. KLT-kirjanpitäjän rooli vaatii useamman vuoden kokemuksen taloushallinnon tehtävistä. KLT-arvon saavuttaminen vaatii läpäisyä KLT-tentistä, joka sisältää kysymyksiä esimerkiksi yritys juridiikasta, sisäisestä laskennasta ja verolaista. Tämä eroaa kirjanpitäjän roolista siten, että ansiotaso on parempi ja tarjolla on mielenkiintoisia sekä haastavia työtehtäviä. (Leinonen & Alakoski 2020.)

Sisäisen laskennan ja liiketoimintatiedon asiantuntija on Controller. Controllerin rooliin kuuluu taustojen ymmärrys numeroiden takana. Kehitys Controlleriksi tapahtuu usein lisäkoulutuksen kautta. Tärkeimpänä tehtävänä on jalostaa ja tuottaa taloudellista tietoa yrityksen johdolle päätöksenteon tueksi. Yritysneuvojan rooli ei käytä ainoastaan numeroiden avulla historiaan, vaan tietojen tulkinta ja asiakkaan auttaminen liiketoiminnan haasteiden ratkaisemisessa oman osaamisen avulla. Tämä rooli vaatii konsultatiivista otetta, ja osaamista jalostaa sekä soveltaa tärkeitä tietoja. (Leinonen & Alakoski 2020.)

Taluspäällikkö ja -johtaja roolissa työskentely merkitsee yhteistyö-, vuorovaikutus- ja viestintätaitojen korostumista. Tärkeää on myös osata oman työnsä lisäksi motivoida sekä johtaa että ohjata muiden työtä kannustavasti. Työnkuvaan kuuluu vastaaminen taloushallinnon toiminnoista, taloustiimin organisoimisesta, palvelutuotannosta tai esimerkiksi yhtiön taloudesta ja hallinnosta kokonaisvaltaisesti. Viimeisenä vuoren huipulla seisoo erityisasiantuntijan rooli. Erityisasiantuntemusta on mahdollista hankkia eri vaiheissa uraa. Kirjanpidon erityiskysymykset, tietojärjestelmät, arvonlisävero, konsernilaskenta ja tietyn toimialan osaaminen ovat esimerkkejä erityisasiantuntemuksen osa-alueista. Työyhteisössä erityisasiantuntija keskittyy osa-alueeseen, johon on syventynyt. (Leinonen & Alakoski 2020.)

Urapolku palkkahallinnossa on rakenteeltaan hyvin samanlainen kuin taloushallinnossa. Usein ura alkaa palkka- ja henkilöstöhallinnossa palkanlaskennan avustavista tehtävistä, jotka sisältävät esimerkiksi tuntitietojen keräämisellä palkanlaskennan tueksi. Henkilöstöhallinnon puolella assistentti avustaa monesti HR-osaajia taustatietojen kokoamisessa. Seuraavana askeleena uralla voi olla palkanlaskijan rooli, joilla on usein merkonomien tai tradenomien koulutus. Työ vaatii numerotarkkuutta, ja on luonteeltaan aikataulukriittistä. Palkkahallinnon prosesseissa noudatetaan vallitsevaa lainsäädäntöä, työehtosopimuksia ja

muuta alaa säätelevää ohjausta, mikä on palkanlaskijan vastuulla. (Leinonen & Alakoski 2020.)

Järjestelmäasiantuntijan roolissa on usein palkka- ja henkilöstöhallintojärjestelmien pääkäyttäjä ja kehittäjä, ja edellytyksenä on esimerkiksi sovelluskehityksen, tietokantojen ja data-analytiikan hallintaa. Vastuualueeseen kuuluu myös tietosuoja-asetuksen ja tietoturvan kannalta kriittisten henkilötietojen ylläpidosta ja käsittelystä. PHT-asiantuntijan rooliin pääsee, kun on suorittanut PHT-tutkinnon, ja on silloin erityisosaaaja palkka- ja henkilöstöhallinnossa. Henkilöstöpäällikön tai -johtajan roolissa toimiminen sisältää palkka- ja henkilöstöhallinnon toiminnoista, prosessien ja tiimien johtamista, palvelutuotannosta ja hallinnosta kokonaisvaltaisesti. Rooli on laaja-alainen, ja vaatii riittävää osaamista palkka- ja henkilöstöhallinnon prosessien ja juridiikan eri osa-alueista. Henkilöstöhallinnon kehittämisen asiantuntijan rooli on HDR-asiantuntija. Vaikutusalueena voivat olla esimerkiksi yrityksen rekrytoinnit, työntekijöiden perehdytys, liiketoiminnan osalta tärkeiden osaamisalueiden ylläpito sekä henkilöstön urasuunnittelu tai työhyvinvointia mittaavat asiat. Erityisasiantuntijan roolille ei ole mitään yksiselitteistä työnkuvaa, sillä erityisasiantuntemusta voi kerryttää uran missä vaiheessa tahansa. Erityisasiantuntijoiden tietämys on keskimääräistä enemmän palkka- ja henkilöstöhallinnon erityiskysymyksistä, henkilöstön palkitsemisjärjestelmistä tai työsopimuslainsäädännöstä omassa työyhteisössään tai viiteryhmässään. (Leinonen & Alakoski 2020.)

4 Junior KLT-tasotesti

Junior KLT-tasotesti järjestettiin ensimmäistä kertaa maksuttomana 13.12.2021. Testi sisälsi kysymyksiä kirjanpidon ajankohtaiskysymyksistä, tilinpäätöksestä, vero-oikeudesta, yritysoikeudesta, johdon laskentatoimesta ja taloushallinnon toimialastandardeista. Testiin ilmoittautuneita oli 103, ja testiin osallistui loppujen lopuksi 75. Osallistujista 81,9 % oli opiskelijoita, 16,7 % töissä taloushallinnon tehtävissä ja 8,3 % jokin muu. (Taloushallintoliitto 2021.)

Osallistujien taustatietoihin pyydettiin koulutustaustaa sekä työkokemusta taloushallinnon tehtävistä. Koulutustaustan osalta eniten osallistujista 42 % verran oli suorittamassa tai oli suorittanut tradenomin tutkinnon. Koulutustaustan puolesta toiseksi eniten osallistujista 27 %:lla oli suorittamassa tai oli suorittanut merkonomi/liiketalouden perustutkintoa. Jokin muu taustaisia testiin osallistui myös 27 % verran. Ammattitutkinnon/erikoisammattitutkinnon suorittajia/suorittaneita oli vain 3 %. Työkokemuksen osalta 1–6 kk taloushallinnon alan töissä olleita osallistujia oli 44 %. 22 %:lla ei ollut työkokemusta ollenkaan. Osallistujista 6–12 kk kokemusta oli 18 %:n edestä. 1–3 vuotta työkokemusta puolestaan oli 16 %:lla osallistujista. (Taloushallintoliitto 2021.)

Tasotestissä oli 30 monivalintakysymystä, jolloin täysi pistemäärä oli 30 pistettä. Keskiarvo kaikista tuloksista tasotestistä oli 18,6 pistettä. Yksikään osallistujista ei saanut 30 pistettä, ja pienin pistemäärä, joka testistä jaettiin, oli 6 pistettä. Korkeimman keskiarvon saavuttivat työkokemuksen mukaan 6–12 kk työkokemusta omaavat, ja heidän keskiarvonsa oli 19,4 %. (Taloushallintoliitto 2021.)

4.1 Tutkimuksen toteutus

Tämän opinnäytetyön tärkeimpänä tavoitteena oli tutkia, millainen oli kokemus ensimmäisestä Junior KLT-tasotestistä sekä oliko testiin osallistujien taustoilla kuinka suuri merkitys testituloksiin. Opinnäytetyön tekeminen Junior KLT-tasotestistä valikoitui aiheeksi, sillä se järjestettiin joulukuussa 2021 ensimmäistä kertaa. Aihe on siis ajankohtainen, ja kehitetty kevytversioksi KLT-tutkinnosta, eikä siihen vaadita aikaisempaa kokemusta taloushallinnon töistä. Tutkimusmenetelminä toimii laadullinen tutkimus, minkä avulla aihetta voidaan ymmärtää syvällisemmin.

Opinnäytetyöhön kirjoitettiin ensin teoriapohja, jonka avulla pystyttiin perehtymään aihealueeseen erilaisten lähteiden pohjalta, kuten kirjat ja artikkelit. Nämä kirjat ja artikkelit ovat erilaisten taloushallinnon ammattilaisten tuottamia, mikä osoittaa, että lähteiden valitsemisessa on käytetty lähdekriittisyyttä. Teoriaosuuden valmistumisen jälkeen siirryttiin

haastatteluosuuteen, jossa haastateltiin Junior KLT-tasotestiin osallistuneiden henkilöiden kokemuksia tasotestiin liittyen. Haastatteluun osallistuneet henkilöt kontaktoitiin Suomen Taloushallintoliitto ry:n toimesta. Haastattelun vastaajiksi saatiin neljä eri taustoilla tasotestiin osallistunutta henkilöä sekä tutkijan oman kokemuksen kautta verrattavissa oleva näkökulma haastateltavien vastauksiin nähden. Alun perin suunnitelmissa oli valita kuusi haastateltavaa, mutta neljä eri taustoilla olevien henkilöiden kautta saatiin riittävä otos vastauksia.

Tämän tutkimuksen aineisto kerättiin puhelin haastatteluiden avulla, kuten yleensä laadullisessa tutkimuksessa tutkimuksen tutkimusaineistot halutaan puhemuotoisena. Haastattelut toteutettiin yksilöhaastatteluina 14.3.-25.3.2022 välisenä aikana, ja ne nauhoitettiin vastaajien suostumuksella. Tasotestistä oli kulunut muutama kuukausi, joten haastateltavien kokemukset saatiin kerättyä sellaisina, kuten he sillä hetkellä asiat kokivat. Haastateltavat pystyivät vertaamaan kokemuksiaan aikavälillä muuttuneeseen omaan tilanteeseensa, jonka myötä saatiin haastatteluihin erilaista näkökulmaa kokemusten puolesta.

Puolistrukturoidussa haastattelussa ideana on, että kysymykset laaditaan ennalta valmiiksi, mutta vastaamisen tapa on vapaa. (Hyvärinen ym. 2022). Haastattelutilanteet määrittyivät jokaisen haastateltavan kohdalla omalla tavallaan. Osassa haastatteluja saatiin enemmän keskustelua ja lisäkysymyksiä aikaan kuin toisissa. Kaikki haastattelut olivat kysymyksiltään samat, ja etenivät kysymyksiä puolesta samassa järjestyksessä.

Puhelinhaastatteluiden jälkeen, nauhoitukset litteroitiin. Ääninauhoitteet kirjoitettiin tekstiksi. Litterointi on työläs prosessi, ja litterointiprosessin aikana on tehty valintoja tilanteiden oleellisuuden suhteen. Nauhoituksissa on keskitytty, että puheet voidaan litteroida ylimalkaisemmin, jonka puolesta on keskitytty kohtiin, jotka ovat keskeisiä tutkimuksen kannalta. (Kallio.) Analysoinnin menetelmäksi valittiin sisällönanalyysi, ja haastattelun pohjana toimi tutkimusongelma sekä tutkimuskysymykset.

4.2 Haastateltavat henkilöt

Tutkimusetiikka on tärkeässä osassa tutkimuksen alusta loppuun saakka. Haastatteluaineistoja käsitellessä on otettu huomioon, että haastateltavien henkilöiden nimiä ei mainita, ja heiltä on pyydetty suostumus haastatteluiden nauhoittamiseen sekä niiden käyttämiseen tutkimuksessa. Haastatteluaineiston käsittelyssä, ja sen suojaamisessa on käytetty erityistä huolellisuutta. (Suomen Kotiseutuliitto ry 2022.)

Tämän tutkimuksen toteuttamista varten päätettiin, että haastateltavat henkilöt pysyvät anonyymeinä, ja heitä käsiteltiin vastaajina 1–4. Haastateltavilta kysyttiin heidän pisteensä

Junior KLT-tasotestistä, koulutustaustaan ja työkokemuksestaan taloushallinnon alalta. Tämän avulla tutkimuksessa voitiin tuoda esille heidän suhteensa tutkittavaan asiaan.

Taulukko 1. Haastateltavien taustat

Haastateltava	Pisteet Junior KLT-tasotestistä, koulutustausta ja työkokemus taloushallinnon alalla
1	Pisteet Junior KLT-tasotestistä 26/30. Koulutustaustana insinööri ammattikorkeakoulusta vuodelta 2008, ja tällä hetkellä liiketalouden tradenomin tutkinto kesken, johon valmistuminen vuonna 2022. Kokemus taloushallinnon alalta 18 vuotta. Vuonna 2015 aloittanut talouspäällikön tehtävissä, ja on niissä edelleen.
2	Pisteet Junior KLT-tasotestistä 19/30. Koulutustausta merkonomi tutkinto keskittyen myyntiin ja asiakaspalveluun sekä tällä hetkellä tradenomin tutkinto kesken, josta valmistuminen vuoden 2022 aikana. Töitä taloushallinnon alan parista noin vuoden verran pääasiassa harjoitteluiden kautta tilitoimistosta.
3	Pisteet Junior KLT-tasotestistä 22/30. Koulutustaustana restonomin tutkinto ja merkonomin perustutkinto, joka on vielä kesken. Merkonomin tutkinnosta valmistuu toukokuussa 2022. Lisäksi tradenomin opintoja 30 opintopisteen verran polkuopintojen kautta. Työkokemusta taloushallinnon alalta noin vuoden verran, joka on sisältänyt laskutusta, palkkahallintoa ja kirjanpitoa.
4	Pisteet Junior KLT-tasotestistä 22/30. Koulutustaustana tradenomin tutkinto, joka on harjoittelua ja opinnäytetyötä vaille valmis. Kokemusta taloushallinnon töistä ei ole.

Tutkimukseen löytyi hyvin haastateltavia erilaisilla taustoilla. On henkilöitä, joilla on paljon kokemusta, vähän kokemusta ja ei kokemusta ollenkaan taloushallinnon töistä. Kukaan haastateltavista ei ole valmistunut taloushallinnon opintoihin liittyvistä opinnoista. Pistejakaumat ovat myös erilaiset. Erilaiset taustat auttavat saamaan laajempaa näkökulmaa tutkimukseen liittyen.

4.3 Tutkimuksen rakenne ja tulokset

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli kerätä kokemuksia ensimmäisestä Junior KLT-tasotestistä, ja miten sitä voisi kehittää jatkossa. Teoriaosuuden kirjoittamisen aikana muodostui seuraavanlaisia apukysymyksiä:

- Onko testin tekemisestä hyötyä työuran edistämisen suhteen?
- Mittasiko testi omaa osaamistasoa koulutus- ja työtaustaan nähden?
- Tuleeko kehittämissuhteita testiin tai sen järjestelyihin liittyen?
- Oliko materiaaleihin perehtyminen tarpeellista?

Haastattelut toteutettiin puhelinhaastatteluina, joiden avulla saatiin vastauksia tutkimuksen pääkysymykseen ja alakysymyksiin kaikilta Junior KLT-tasotestin suorittaneilta haastatteluihin valituilta henkilöiltä. Haastattelu sisälsi taustatietoja koskevan aloituksen sekä yhteensä kahdeksan kysymystä. Haastattelujen kysymykset löytyvät kokonaisuudessaan liitteestä 1.

Haastattelun taustatiedoissa kysyttiin haastateltavilta heidän pisteitään tasotestistä, koulustaustasta ja työkokemuksesta sekä sen pituudesta taloushallinnon alan parissa. Näiden tietojen avulla saatiin luotua tuloksille pohja niiden arviointia varten.

Ensimmäisessä kysymyksessä kartoitettiin mikä sai haastateltavat hakeutumaan testiin. Tämän kysymyksen tarkoituksena oli selvittää, hakivatko osallistujat testiin oman osaamistason testaamista varten tai esimerkiksi toiveena työllistyä taloushallinnon alalle.

Toisessa kysymyksessä haastateltavilta kysyttiin materiaaleihin perehtymistä. Olivatko haastateltavat käyneet taloushallintoliiton sivuilta tutustumassa materiaaleihin ollenkaan vai oman tarpeen mukaan enemmänkin.

Kolmannessa kysymyksessä kysyttiin, oliko koulustaustasta hyötyä testin tekemisessä. Tarkentavana kysymyksenä tähän oli, mistä kohdin se tuki osaamista, ja missä kohdin olisi kaivannut enemmän taustaosaamista. Kysymyksen tarkoituksena oli kartoittaa, kuinka hyvin koulutuksessa käytyt kurssit vastaavat sisällöltään testin aiheisiin liittyvää sisältöä.

Neljännessä kysymyksessä pyrittiin selvittämään työkokemuksen hyödyistä testissä osaamiseen liittyen. Oliko työkokemuksesta hyötyä, ja millaista. Onko käytännön kokemuksesta ollut hyötyä osaamisen syventämisessä.

Viidennessä kysymyksessä selvitettiin, oliko aika testin tekemiseen sopiva. Kuinka paljon aikaa haastateltavat käyttivät testin tekemiseen eli menikö aika tiukoille vai tuntuiko se ihan sopivalta testin pituuteen nähden.

Kuudennessa kysymyksessä kysyttiin oman osaamistason mittaamista haastateltavan mielestä. Tuntuiko siltä, että tulos vastasi omaa osaamistasoa vai oliko tulos yllättävän hyvä/huono omasta mielestä.

Seitsemännessä kysymyksessä kartoitettiin voisiko testistä olla hyötyä työuran edistämisen suhteen. Onko haastateltavat käyttäneet tasotestistä saatua diplomia CV:ssä tai maininneet testin tekemisestä esimerkiksi työhaastatteluissa tai puhuneet tästä koulussa ja työpaikoissaan.

Viimeisenä kysymyksenä kysyttiin kehittämisehdotuksia itse testiin tai sen järjestelyihin liittyen. Näin testiä voitaisiin kehittää tulevaisuutta ajatellen. Jos haastateltavilta tulisi esiin esimerkiksi samanlaisia ehdotuksia tai ongelmia testiin liittyen, mitkä voisivat olla merkittävässä asemassa testin toteutukseen liittyen.

4.3.1 Testiin hakeutuminen ja materiaaleihin perehtyminen ennen testiä

Kysymykseen testiin hakeutumisesta tuli haastateltavilta aika samanlaisia vastauksia. Jokainen haastateltava oli saanut Junior KLT-tasotestistä vinkkiä, pääosin opettajalta. Jonka puolesta haastateltavat halusivat osallistua tasotestiin kokeilumielessä ja mielenkiinnosta testiä kohtaan. Haastateltavilta nousi myös esiin, että tasotestiin osallistuminen kiinnosti, koska se oli nyt ilmainen.

Yhdellä haastateltavalla oli reilusti yli kymmenen vuoden kokemus taloushallinnon alalta, ja hän halusi nähdä, miten sijoittuu testissä nykyisien opintojen, mutta lähinnä työkokemuksen avulla. Oman osaamistason testaaminen, ja testin ajankohtaan mennessä opitut asiat halettiin testata, mutta myös katsoa onko valmis taloushallinnon alan töihin.

Oon työssä oppinut tässä vuosien varrella, niin sekin kiinnostaa siinä mielessä, että kuinka sitten sen työkokemuksen myötä sijoittuu tälle taitopuolella. (Haastateltava 1.)

Sen verran minä mietin, että okei mitä minä olen oppinut tässä ajassa, ja halusin vain testata, olenko kuinka valmis oikeasti näihin hommiin. (Haastateltava 2.)

Kahdella muulla haastateltavalla ei puolestaan ollut sen suurempaa syytä osallistua testiin, kuin mielenkiinto alan töitä ja oman osaamistason näkemistä kohtaan.

Halusin tietää minkälainen testi se on. (Haastateltava 3.)

Se vaikutti tosi mielenkiintoselta, ja sitten myös ei tavallaan niin työläältä tommoseen ns. kokeiluun. (Haastateltava 4.)

Kysymykseen materiaaleihin tutustumisesta ennen testiä tuli erilaisia vastauksia erilaisista näkökulmista. Junior KLT-tasotestiin oli Suomen Taloushallintoliiton sivuilla linkit testissä tarvittaviin materiaaleihin, joiden sisällön pohjalta testi oli laadittu. Testin aikana oli mahdollisuus selata aineistoja testin aikana.

Kaksi haastateltavista ei ollut käynyt katsomassa materiaaleja ollenkaan. Syynä tähän oli kiireet töissä/harjoittelussa sekä koulutehtävät. Testin puolesta saattaisi tulla myös jotain sellaisia asioita esille, jotka eivät ole yhtään tuttuja, ja sen kokeilemista myös testissä haettiin.

Siinhän oli siis linkattuna verottajan sivuille, ja niin pois päin, niin en siis yhtään. Eli ihan aika lailla kylmiltään menin, et toki mä oon opiskellu ja tehny töitä ja näin. (Haastateltava 1.)

Minä muistan vaan, että mulla oli sen verran kiirellistä, ettei mulla ollut aikaa lukea testiin ollenkaan. Olen aika paljon ihan, että miten homma tehdään käytännössä, ja olen joutunut paljon selvittämään itse verosivuilta tai jostain. Paljon minä oon ottanut koko jutusta irti siitä, että kun omin päin tein hommia ja opiskelin. Se oli ihan semmonen, että minä haluan tarkistaa, että kuinka paljon minä osaan, ja tuleeko tosta testistä joku asia, joka ei ole minulle yhtään tuttu. (Haastateltava 2.)

Kaksi puolestaan oli perehtynyt enemmän materiaaleihin. Materiaalien seilailu testin aikana vaikutti siihen, että materiaalien silmäily etukäteen nopeuttaisi tiedon hakemista testin aikana, jos siihen tulisi tarvetta.

Kyllä mä kaikkia niitä luin ja silmäilin sillä tavalla, että jos piti ettiä jotain tietoa niin suurin piirtein tiesin, mistä mä sen sitten vaikka löytäisin. (Haastateltava 3.)

Tasotestin materiaalit sisälsivät paljon lakitekstejä, joiden lukeminen ja selaaminen etukäteen tuntui yhden haastateltavan mielestä haastavalta. Tämän vuoksi muihin aineistoihin perehtyminen tuntui mukavalta ja helpolta sekä niihin tuli perehdyttyä lakitekstejä enemmän.

Oisin voinut perehtyä paremmin vielä, mutta sitten toisaalta taas se lakiteksti osuus vaikutti tosi raskas lukuiselta. Niin mun mielestä sitä oli ehkä vähän vaikeempi ns. silleen lukea, et tavallaan niitä muita materiaaleja tuli sitten enemmän katottua, mitkä ei ollu tavallaan siinä laki aineistona. (Haastateltava 4.)

Yhteenvetona voidaan todeta, että haastateltavat osallistuivat testiin omasta mielenkiinnostaan sekä vinkkauksen ansiosta. Haastateltavien taustoilla oli vaikutusta tasotestin aineistojen perehtymiseen, mutta myös tavoitteet, mitä haastateltavat hakivat testiltä, olivat erilaiset.

4.3.2 Koulutustaustan ja työkokemuksen hyöty testin kannalta

Koulutustaustaltaan suurin osa haastateltavista olivat opiskelemassa tradenomin tutkintoa ammattikorkeakoulussa, lukuun ottamatta yhtä haastateltavaa, joka opiskeli taloushallinnon merkonomiksi. Hänellä oli kuitenkin pohjalla restonomin ammattikorkeakoulututkinto, josta on ollut hyötyä opiskeluiden kannalta. Pääasiassa kaikki haastateltavat kokivat, että koulutustaustasta oli hyötyä testin tekemiseen, ja koulun kursseilla on käyty aiheita läpi, mitä tasotesti myös sisälsi.

No joo kyllä siinä mielessä, että nimenomaan tällässeen päivän sen hetkiseen tietoonhan se testikin perustui, että jos opiskelijat käsittelee kursseilla juurikin niitä aiheita sillä hetkellä, niin kyllä se opiskelu auttaa. (Haastateltava 1.)

Mun mielestä siellä ei ollut mitään semmosta mitä meillä ei olis käyty koulussa. (Haastateltava 2.)

Kuitenkin se perusosaamisen taso, ja sit taas ne kaikki aineistot herätti taas kaikkee, kun niistäkin on hetki aikaa, kun on käynyt läpi niin heti tuli mieleen, niin se menikin tälle. (Haastateltava 4.)

Vaikka asiat ovat samoja, mitä koulussakin tällä hetkellä opetetaan, yhden haastateltavan mielestä soveltaminen on jäänyt koulutuksen osalta pieneen rooliin. Tämän puolesta haastateltava olisi kokenut tarvitsevansa lisää tukea. Lakitekstit nousivat tämän kysymyksen kohdalla esille, kun haastateltava mainitsi niiden soveltamisen varsinkin vaikeaksi.

On ollut kyllä, et jotkut niistä asioista on ollut silleen tiedossa, mutta ehkä sit taas se soveltaminen oli pienempää mitä koulussa ei oo tavallaan tarttenu tehä. Kun kuitenkaan koulussa ei oo ollut noin paljoa mitään lakiasioita, niin se vähän eri asia siinä. (Haastateltava 4.)

Merkonomin koulutuksen omaavalla haastateltavalla ei ollut verotuksen opintoja koulun puolesta taustalla. Haastateltava oli käynyt verotukseen liittyvän kurssin tradenomin polkuopintojen kautta, josta koki saaneensa hyötyä testin tekemiseen.

Ehkä tavallaan, jos mulla ei ois ollu niitä polkuopintoja siinä mukana, niin sitten se koko verotusasia ois ollu sillä tavalla ehkä oman lukemisen ja oman mielenkiinnon

varassa. Jos siihen pelkkänä merkonomiopiskelijana olisin lähteny, ja sillä verotustietämyksellä niin sitten ehkä ois voinu ollakin vaikeampaa. (Haastateltava 3.)

Työkokemuksen osalta haastateltavat olivat hyvin erilaisissa asemissa. Yhdellä haastateltavalla ei ollut työkokemusta alalta ollenkaan, kun muilla oli reilun vuoden verran, ja yhdellä reilut kymmenen vuotta. Tämä aiheutti vastauksissa erilaisuutta, ja antoi näkökulmaa työkokemuksen hyödyllisyydestä testiin osallistumisen kannalta.

Kaikki haastateltavat, joilla oli kokemusta taloushallinnon työstä, olivat yhtä mieltä siitä, että käytännön kokemuksesta oli hyötyä. Käytännön ja teorian yhdistäminen todettiin toimivaksi yhtälöksi.

Joo kyllä ehkä semmosta käytännön kokemusta, että joo kyllä siitä jonkun verran hyötyä oli. (Haastateltava 3.)

No lähinnä just silleen, että kuitenkin kaikki teoriat pystyn hyödyntään siellä käytännössä. Joka tapauksessa pystyn siellä harjoitella, jos jotain koulussa oli käyty, ja oli jäänyt epäselväks, että miten käytännössä toimii, ja mitä se tarkoittaa. Kyllä siitäkkin oli hyvin hyötyä. (Haastateltava 2.)

Kyllä sitten taas työkokemuksen myötä joihinkin asioihin on voinu tulla jo vahva rutiini, niin kyllä siitä hyötyä on. (Haastateltava 1.)

Yhdellä haastateltavalla ei ollut taloushallinnon alalta ollenkaan työkokemusta testin tekemisen aikana, haastattelun yhteydessä haastateltava pohti voisiko työkokemuksen tuoman käytännön kautta saada etulyöntiasemaa ja osaamista testin tekemistä varten. Tässä haastateltava toi esille aikaisemmin mainitsemansa soveltamisen, ja pohti, että työkokemus olisi voinut tuoda osaamista juuri tuolle osaamisalueelle, johon hän olisi kaivannut enemmän tukea. Itsevarmuutta soveltamiselle ei ollut koulutuksen puolesta, joten testin aikana täytyi tukeutua aineistoon, ja varmistella asioita.

Koen, että olis ollut varmasti hyötyä. Just siihen tavallaan soveltamisen puolelle ehkä enemmän. Sekin sit ehkä itellä, kun ei oo sitä taustaa, niin tavallaan yritti ehkä plärää tosi paljon niitä aineistoja, ettei ollut semmosta luottamusta, et kyl mä tän tiedän, vaan se piti just yrittää ettiä. (Haastateltava 4.)

Kaiken kaikkiaan koulutustaustasta kaikki haastateltavat kokivat hyötyvänsä, ja kouluissa käsitellään selkeästi paljon samoja taloushallinnolle tärkeitä asioita, mitä tasotestikin piti sisällään. Ainoastaan taloushallinnon merkonomiin tutkinnosta puuttuva verotuksen opetuksen puuttuminen voi olla monelle suuri kynnys testin tekemisen kannalta. Työkokemuksen koettiin olevan teorialle hyvä tuki, ja ymmärrystä asioihin tulee eri tavalla, kun niitä täytyy

hoitaa käytännössä. Töissä tulee enemmän erilaisia ja uusia tilanteita vastaan, mitä koulussa puolestaan ei samalla tavalla tule. Tällä on suuri vaikutus heti teorian soveltamiseen käytännössä.

4.3.3 Aika testin tekemiseen ja oman osaamistason mittaaminen

Testin tekemiseen olevasta ajasta puolet haastateltavista oli sitä mieltä, että aika oli sopivan pituinen, eikä kaikkea aikaa edes tarvinnut käyttää. Toinen puolet haastateltavista koki ajan liian lyhyeksi testin suorittamisessa, ja testin tekemisessä tuli kiire ennen palauttamista.

Kaksi haastateltavaa, jotka eivät tutustuneet materiaaleihin, eivät käyttäneet testin tekemiseen annettua tuntia, vaan aikaa kului vähemmän. He eivät kokeneet tarpeelliseksi käydä selaamassa materiaaleja, ja suorittivat testin oman sen hetken tietämyksen mukaan.

No mullahan ei mennyt kovinkaan kauan, en muista edes, kuinka kauan siihen testin tekemiseen oli aikaa tehdä. Emmä käyttäny sitä tuntia, et mulla meni varmaan 15 minuuttia, kun mä tein sen läpi. (Haastateltava 1.)

Muistan, että jäi jonkun verran vielä aikaa kyllä, niin jäi aikaa pohtia muutamaa kysymystä, että ei tarvinnut lopettaa aivan heti. Jos oli tunti aikaa niin tein sen jossain 40 minuutissa. (Haastateltava 2.)

Toiset kaksi haastateltavaa kokivat ajan liian lyhyeksi, ja olisivat toivoneet enemmän aikaa, jotta lopussa olisi ollut mahdollista käyttää enemmän aikaa kysymyksiin, joihin ei tiennyt vastausta. Kuitenkin haastatteluissa tuli ilmi, että aineistoihin paremmin perehtyminen olisi säästänyt aikaa, kun olisi heti tiennyt, mikä on oikea materiaali, josta löytää kysymykseen vastauksen. Haastatteluissa nostettiin kuitenkin se eduksi, että vääristä vastauksista ei menettänyt pisteitä. Näin ollen kiireen tullessa voi vastata kysymykseen oman parhaan tietämyksensä mukaan, jos ei ole aikaa etsiä materiaaleista vastausta.

Kyllä mullekin tuli varmaan jossain vaiheessa kiire, kun mä yritin jotain ettiä ja lukea sieltä, mutta kyllä mä siis selvisin tentistä ihan annetussa ajassa. Jos niinku ei tiedä mitä ettii ja mistä ettii, niin sitten, kun ne lait ovat semmosia monta sataa sivua. Sitten kun ei tiedä miltä sivulta etsisit niin sitten aikaa saattaa mennä siihen. Jos on hyvin perillä mistä tekstistä hakis, ja mitä niin sitten varmastikin riittäis, et ei ehkä siihen enempää kannata, et sit se ois jo vähän isompi testi jo, kuin tommonen junnu mallinen. (Haastateltava 3.)

Mä oisin ehkä toivonu, et se ois ollu pitempi aika tai mulle tuli ainakin ihan hirvee kiire siinä loppuu kohden. Tuli semmonen, et mä en kerkee vastaa kaikkeen, ja taisin ehkä muutaman arvata. Tavallaan, et kaikkiin tulis kuitenkin jonkinlainen vastaus, ku

kuitenkaan siinä ei sit menettäny niitä pisteitä ollenkaan, jos vastas väärin. Oli kyllä aika nopee aika siihen tai ehkä olis toivonu et ois ollut enemmän aikaa siihen. (Haastateltava 4.)

Oman osaamistavan mittaamiseen haastateltavat olivat kaikki yhtä mieltä, että testi mittasi heidän osaamistasoaan hyvin, ja he olivat tyytyväisiä omiin suorituksiinsa. Testi oli haastateltavien kokemuksien mukaan monipuolinen, ja vaikeustasoltaan aivan riittävä.

Testissä oli haastateltavien mielestä hyviä perustietoon liittyviä kysymyksiä, mutta myös niitä haasteellisempia, joita joutuu miettimään enemmän tai etsimään tietoa aineistosta.

Oli siinä kuitenkin semmosia peruskysymyksiä myös, mutta sitten toisaalta oli niitä paljon haasteellisempia, et kyllähän niistä huomasi ite, että ei tavallaan heti tiennyt. (Haastateltava 4.)

Oli varmaan ehkä kymmenen sellasta, että ne osas jo suoraan siitä laittaa. Tavallaan ihan hyvä mittari kyllä mun mielestä. (Haastateltava 3.)

Jotkut kysymykset voi olla aika itsestään selviä, mut et ei tää kyllä ollut sellanen ollenkaan, et kyl tässä ihan piti olla myös sitä tietoo, että oli mun mielestä aika hyvä testi. (Haastateltava 1.)

Haastatteluissa nousi hyvin esiin, että testi oli sisällöltään monipuolinen. Näin testi osoitti osallistujille, millä osa-alueilla olisi vielä kehitettävää.

Minä en osannut tollasta odotella. Mietin, että tulee kirjanpitoa, ja pelkkä se verotus, ja muut asiat jäävät jotenkin sivuun, mutta ei. Oli oikeasti monipuolinen, ja se näytti minulle periaatteessa ihan hyvin ne seikat missä on parannettavaa. (Haastateltava 2.)

Haastateltavien vastauksien perusteella voidaan päätellä, että aika testin tekemiseen on aika sopiva. Ihmiset ovat erilaisia, minkä vuoksi toimivat tilanteissa eri tavalla. Jotkut saattavat vaatia enemmän aikaa asioiden sisäistämiseen, ja niiden tarkastamiseen, kun toiset taas luottavat enemmän itseensä sekä opittuun tietoon. Kaikki haastateltavat olivat sitä mieltä, että testi mittasi hyvin omaa osaamistasoa, minkä vuoksi haastateltavat olivat myös tyytyväisiä omiin tuloksiinsa. Tässä nousee pisteiden kautta esille, että testissä voi pärjätä vaikei alalta olisi työkokemusta, jos osaa käyttää ajan oikein testin tekemisessä.

4.3.4 Testin hyödyllisyys työuran edistämisen suhteen

Oman työuran edistämisen suhteen haastateltavat olivat yhtä mieltä siitä, että tämä voi auttaa esimerkiksi opiskelijoita saamaan harjoittelupaikan tai ensimmäisen työpaikan alalta.

Tasotestin suorittamisesta saatava diplomi, jossa on kova sana Suomen Taloushallintoliiton nimi allaan, sillä onhan KLT-tutkintokin kovaa valuuttaa työelämässä. Suurin osa haastateltavista mainitsi, että voisivat käyttää diplomia ja testitulostaan työnhaun yhteydessä.

Suurimmalta osalta haastateltavista nousi esille se, että testin suorittaminen näyttää omaa kiinnostustaan alaa kohtaan. Testi ei ole pakollinen, vaan vapaaehtoinen, joten sen suorittaminen saa näyttämään, etenkin testissä pärjättyään omaa kiinnostustaan alaa kohtaan. Tämä on siis positiivinen merkki työnantajien suuntaan. Haastatteluiden yhteydessä esiin tuli se, että tasotestin suorittaminen voi antaa viitteitä halukkuuteen suorittaa KLT-tutkinto myöhemmin tulevaisuudessa.

Onhan se omaa kiinnostustakin, et jos tää ei nyt esimerkiks oo mikää pakollinen testi vaan on itse hakeutunut tekemään niin se näyttää myös työnantajalle, että on halunnu suorittaa jonkun tällasen diplomin. (Haastateltava 1.)

Kyllä mä uskon, että siitä aivan varmasti on hyötyä, koska sitten se on kuitenkin tomonen KLT testi, mitä yleisesti useammatkin tommoset tilitoimistot tukee ja kehottaa työntekijöitään käymään sen. Niin kyllähän se tavallaan osottaa mun mielestä, jos siinä etenkin hyvin pärjää niin sitten se näyttää semmosta kiinnostusta alaa kohtaan ja näin. (Haastateltava 3.)

Toikaan ei just oo se oikee KLT-testi, niin tavallaan se, että on kiinnostunu jo noin paljon, että tekee sen itsenäisestikin, ja haluaa sitä kautta osottaa, vaikka jotain just minkälainen arvosana siitä totta kai tulee, jos siitä ois vaikka apuu työn haussa tavallaan, et ne huomaa, että sä oot tosi kiinnostunu, ja valmis tekeen töitä. Varmasti toikin voi osottaa, että mahdollisesti tekis sitten sen oikeenkin testin myöhemmin tulevaisuudessa. (Haastateltava 4.)

Kahden haastateltavan kanssa tuli puheeksi, että he ovat nyt testin jälkeen maininneet työn- ja harjoittelupaikan haun yhteydessä tällaisen testin suorittamisesta. Työnantajien suunnalta on oltu kiinnostuneita ja innostuneita testistä. Tuli ilmi, että työnantajilla ei ole tietämystä testistä.

Mullakin oli haastattelu harkkaan, niin mä kerroin tosta, niin ainakin se kuka mua haastatteli, oli ihan innoissaan, ja kyseli hirveesti, et silläkään ei ehkä ollu niin paljoo tietämystä siitä, mikä se tavallaan on. Ainakin vaikutti tosi kiinnostuneelta, mikä koko juttu on. (Haastateltava 4.)

Kyllä ainakin itse sanoin työharjoittelupaikassa tuloksen mitä sain, ja sitten oon allekirjoittanut sinne työsopimuksenkin nyt. Kyllä se ainakin sitten, jos siinä pärjää niin kyllä sitä ehdottomasti kannattaa käyttää. (Haastateltava 3.)

Työuran edistämisen suhteen testin suorittamisella voi olla positiivinen vaikutus harjoittelu- paikan tai ensimmäisen alan työpaikan saamisessa. Tasotestin ollessa suunnattuna lähinnä opiskelijoille ja uusille alan töihin haluaville, voi tällä testillä olla positiivinen vaikutus työnantajien suuntaan. Tietoisuutta työnantajien piirissä tulisi lisätä, jotta testi saa lisää näkyvyyttä sekä jalansijaa työmarkkinoilla.

4.3.5 Kehittämisehdotukset testiin ja sen järjestelyihin

Testin kehittämisehdotuksia tuli muutama. Haastateltavien erilaiset taustat antoivat testin kehittämiseen erilaisia näkökulmia. Järjestelyiden kannalta yhdeltäkään haastateltavalta ei tullut kehittämisehdotuksia, sillä alusta toimi hyvin testin aikana, ja etänä tekeminen tuntui jokaiselle helpolta.

Puolet haastateltavista olisi toivonut vaikeampaa ja pidempää testiä tai sitten vaihtoehtoisesti tälle testille jatkotestiä. KLT-tutkinnosta oli puhetta, mutta siinä tulee olla työkokemusta kolmen vuoden ajalta, minkä vuoksi tuli toiveita jatkotestille samanlaisilla pääsyvaatimuksilla kuin tasotestillä.

Yks mikä mulla jäi sit mieleen, et tuleeks siitä niinku et, ku tää oli junior et tuleeks siitä joku master tentti niinku jatkokurssi tai muuta vastaavaa et sellasesta mä olisin sit kans kiinnostunu, mut tää kyseinen testi niin ihan hyvin toimi. (Haastateltava 1.)

No se oli tosi tommonen lyhyt, että vaikka sitten ois oikeesti, kun se oli tosi monipuolinen, kun on tottunut siihen, että se olis vähän vaikeampi. Tuntu, että se mittais paremmin sen osaamisen, et sais olla vähän pidempi kuin tunnin verran. Sais olla vähän enemmän kysymyksiä. (Haastateltava 2.)

Yksi haastateltava mainitsi, että häntä jäi vaivaamaan väärin vastaamansa kysymykset, ja olisi toivonut, että oikeat vastaukset olisi julkaistu tai halukkaille lähetetty koonti omista ja oikeista vastauksista. Näin omista virheistään oppisi, ja olisi mahdollista kehittää omaa osaamistaan entisestään.

Sitten ehkä semmonen, et jos meniskin vaikka ihan penkin alle, niin sitten jos oot vaikka arponu kahen välillä, että kumpi nyt oli, ja se olis ollutkin sitten joku toinen. Ehkä tavallaan semmonen, että sun tulos on tää ja tää, vaan sitten sais vaikka halutessaan tietää mitkä meni väärin, niin sais semmosen kokonaisuuden. Siitä voi sitten vaikka oppia ehkä lisää sillä tavalla, et sitten vois vaikka kattoo ja kerrata ne. On sillain pieniä arvoituksia itsellä, että en tiennyt mitkä meni oikein ja mitkä ei. Tavallaan siellä oli kaheksan semmosta mihin mä en vastannut oikein niin sitten just et, jos ois ollu semmosta, mitä arpoo ja miettii. Joku tällanen vois olla, et jos halutessaan voi itteensä

sitten kehittää, ja ottaa kopin siitä, että näissä meni nyt sitten vihkoon. (Haastateltava 3.)

Materiaaleihin liittyen tuli yhdeltä haastateltavalta kehitysideana, että lakitekstien materiaaleja voisi kehittää, sillä niihin perehtyminen tuntui kaikista vaikeimmalta. Helppolukuisemman aineiston tai esimerkkitaustusten avulla aineistoihin perehtyminen ei olisi niin työlästä.

Sitten ehkä vielä niihin lakiteksteihin ois ollu kivempi, jos se olis ollut enempi semmosta, miten sen nyt sanois semmosta perusaineistoo enemmän kans. Jos mahdollisesti ois oikeesti tavallaan keisseejä, mihin on sovellettu jotain tiettyjä juttuja, että joku tietty tapaus missä on vaikka joku perintöjuttu tai joku mitä noita nyt siellä olikaan. Jotain tollasta, mistä ois joku keissi mistä näkis miten vaikka tälläsessä tilanteessa, kun ne oli tosi soveltavia, niin sitten osais ehkä paremmin käyttää. (Haastateltava 4.)

Yhden haastateltavan kanssa tuli puheeksi, että mihin kohtaan opintoja tämä testi kannattaisi ajoittaa, jotta on mahdollisuus testin jälkeenkin tarvittaessa kehittää omaa osaamistaan. Toisen vuoden opiskelijoille tämä voisi olla hyvä, koska pärjätessään siitä voi olla hyötyä harjoittelupaikan löytämisessä tai huonosti mennessään näkee omia heikkouksiaan, mitä tulisi vielä kehittää. Testin markkinoimisen yhteydessä voisi olla suositus, missä vaiheessa opiskelija testi kannattaisi suorittaa. Niin opiskelijat osaisivat ajoittaa sitä opiskelujensa kannalta sopivaan kohtaan.

Ihan kannattaa näiden opiskelijoiden osallistua, että tämä on heille todella hyvä mahdollisuus tarkistaa, ja mulle oli ihan sopivaan aikaan, kun tässä on vielä kevät ja syksy opintoja jäljellä. On vielä mahdollisuus ottaa lisää opintoja ennen valmistumista, jos jotain jää epäselväks. Teoriassa on mun mielestä varsinkin, jos on laskennan puolella niin antaa pohjan siihen tekemiseen. Ois ihan hyvä varmasti toisen vuoden opiskelijoille antaa, ja on opiskelija vielä jäljellä syventää osaamista. (Haastateltava 2.)

Haastateltavien osalta tasotestin järjestelyistä tuli todella positiivista palautetta, mikä on hyvä kuulla, ja näin tiedetään testin toimivuus sekä helppokäyttöisyys. Kehittämisehdotuksia tuli hyvä määrä haastateltavien määrään nähden. Tärkeintä on kuitenkin todeta, että ensimmäisen Junior KLT-tasotesti oli haastateltavien mielestä toimiva ja hyödyllinen.

4.4 Johtopäätökset

Tämän opinnäytetyön teoria pohjustaa lukijaa hyvin taloushallinnon pariin, sillä Junior KLT-tasotesti on sisällöltään taloushallinnon asiaa, mutta konseptiltaan täysin uusi. Teoriaosuudessa käydään hyvin läpi taloushallinnon kehitystä, etenkin digitaalisen taloushallinnon osalta. Tämän lisäksi teoriaosuudessa kerrotaan jo pidempään olemassa olleista

taloushallinnon alan opinnoista ja tutkinnoista. Näiden pohjalta käy ilmi, että taloushallinto on jatkuvassa murroksessa sekä kehitty nopeasti. Tämän vuoksi on tärkeää, että opinnot, tutkinnot ja erilaiset pätevyydet kehittyvät samassa tahdissa.

Tutkimusosuuden tarkoituksena oli kerätä kokemuksia Junior KLT-tasotestin osallistujilta, jotta saadaan selville taustojen vaikutus testin tekemiseen, ja siinä pärjäämiseen. Haastateltavat olivat taustoiltaan erilaisia, ja sen avulla saatiin näkökulmaa, ettei testissä pärjääminen vaadi välttämättä edes työkokemusta. Työkokemuksesta on varmasti apua, ja se nopeuttaa testin tekemistä sekä jättää aikaa pohdinnalle, mutta se ei kuitenkaan sulje pois pärjäämismahdollisuuksia.

Tutkimukseen osallistuneiden haastateltavien henkilöiden motiivit testiin osallistumisesta oli mielenkiinto testiä ja omaa osaamista kohtaan. Yksi haastateltava halusi nähdä, kuinka työkokemuksen kautta sijoittuu testissä, ja testin ollessa ilmainen osa oli kiinnostunut tämän takia kokeilemaan. Tutkijan näkökulmasta hän osallistui testiin, koska jo ennen Junior KLT-tasotestin tuloa oli kiinnostus KLT-tutkintoa kohtaan. Tämän myötä oli mielenkiintoista nähdä, millainen tämä Junior versio on sisällöltään. Tämän lisäksi pärjätessään testissä, voi se olla oman työuran kannalta hyödyllinen, kun alan töistä on vain noin vuoden verran kokemusta. Tutkija osallistui testiin myös siinä mielessä, että haluaa pärjätä testissä parhaalla mahdollisella tavalla. Jokainen haastateltava oli saanut tietää tasotestistä opettajan vinkistä, kuten myös tutkija. Haastateltavista kaksi tutustui materiaaleihin etukäteen, ja käytti niitä hyödyksi testin aikana. Toiset kaksi haastateltavista ei tutustunut materiaaleihin etukäteen, eikä hyödyntänyt niitä myöskään testin aikana. Tutkija tutustui materiaaleihin sekä käytti niitä testin aikana hyödykseen. Tutkijan näkökulmasta tähän vaikuttavat myös osallistujien erilaiset tavoitteet testin kannalta. Työkokemuksen ansiosta aineistoja on tullut käytettyä käytännön työssä, ja sen takia ei tarvitse jättää aineistojen varaan, jos haluaa oikeasti testata oman osaamisen vain oman koulutuksensa ja työkokemuksensa perusteella. Tavoitellessaan testistä mahdollisimman hyvää tulosta, haluaa tutustua materiaaleihin etukäteen, jotta testin aikana tarvittaessa tiedon löytyminen on nopeampaa. Mahdollisuus materiaaleihin tutustumiseen oli erityisen hyvä, ja varsinkin niiden käyttö myös testin aikana.

Koulutustaustalla ja työkokemuksella voi olla positiivista vaikutusta. Haastateltavat olivat taustoiltaan erilaisia, saadut tulokset olivat kuitenkin aika saman tasoiset kaikilla taustoista huolimatta. Yhdellä haastateltavista oli reilusti yli kymmenen vuoden työkokemus taloushallinnon töistä, joten hänen pisteensä ylsivät kaikista korkeimmalle 26 pisteeseen. Kahdella muulla haastateltavalla oli työkokemusta noin vuoden verran samoin kuin tutkijalla, ja näin pisteet olivat 19, 22 ja 22. Yhdellä haastateltavalla ei ollut työkokemusta ollenkaan, mutta

hänen pisteensä olivat myös 22 pistettä. Tämän perusteella voidaan kuitenkin päätellä, että vähän työkokemusta omaavat ja ei työkokemusta ollenkaan omaavat, ovat aika samassa lähtötilanteessa tasotestiin. Kaikki haastateltavat ja tutkija kokivat, että koulussa on käsitelty asioita, mitä testissä kysyttiin. Tutkijan mielestä taloushallinnon ala on niin laaja, että kaikkia asioita ei voi millään muistaa ulkoa eikä pitäisikään, koska asiat myös muuttuvat. Teorian osaaminen ja tiedonhakemisen taito on hyvä lähtökohta testin tekemisen kannalta, ja työkokemus tähän päälle on positiivinen lisä.

Haastattelujen perusteella osalle haastateltavista aika tuntui väljältä, kun toisille meinasi tulla kiire viimeisiin kysymyksiin vastatessa, ja joitakin kysymyksiä piti arvata. Aika on tutkijan näkökulmasta riittävä, sillä ihmisiä on niin erilaisia. Jotkut luottavat itseensä ja tekemiseensä peremmin, kun toiset haluavat varmistella asioita, vaikka tietäisivät oikean vastuksen. Haastateltavien taustojen ja ajankäytön suhteen voidaan päätellä, että työkokemuksesta tuleva hyöty on lähinnä sidoksissa ajan käyttöön testin aikana. Mitä useamman kysymyksen tietää katsomatta materiaaleihin, sitä enemmän aikaa säästyy hankalien kysymysten selvittämiseen ja vastaamiseen. Haastateltavien mielestä testi mittasi omaa osaamistasoa hyvin, ja kaikki olivat tyytyväisiä tuloksiinsa. Tutkijan mielestä testi oli monipuolinen ja vaikeustasoltaan sopiva, sillä osallistujat, joilla ei ole työkokemusta voivat pärjätä testissä. Aika täytyisi osata käyttää vain oikein, ja oman perusosaamisen tason mukaan osata valmistautua testiin. Tutkija ei opiskellut varsinaisesti testiin, vaan palautteli koulussa opittuja asioita mieleen, minkä lisänä oli käytännön työstä taloushallinnon alalta. Oman osaamisen arviointi testiin valmistautuessa voi tuoda etua testin tekemiseen.

Testin suorittamisen vaikutuksesta työuran edistämisen suhteen ei saatu selville tämän tutkimuksen aikana. Kaksi haastateltavaa olivat maininneet testin tekemisestä työn- ja harjoittelupaikan haun yhteydessä, mutta eivät osanneet sanoa, millaista vaikutusta asian mainimisesta oli. Työnantajat ovat vaikuttaneet kiinnostuneilta, eikä heillä ollut tietoa tästä testistä. Tutkija voi samaistua näihin haastateltavien kokemuksiin, sillä hän oli laittanut tästä maininnan CV:een, ja tästä työhaastatteluiden yhteydessä paljon kyseltiin. Testin suorittamisella on voinut olla positiivinen vaikutus, koska haastateltavat ja tutkija saivat työ-/harjoittelupaikat. Testi on vielä niin uusi, että tutkijan mielestä se ei ole saanut työmarkkinoilla vielä jalansijaa. Kun tietoisuutta lisätään työnantajien parissa, ja testi alkaa enemmän yleistyään, voi sillä olla suurempikin vaikutus työuran alkuvaiheessa.

Kehittämisehdotuksia testistä tuli muutama. Osa testiin osallistujista olisi kaivannut vielä vaikeampaa testiä tai jatkotestiä tälle testille. Tutkijan mielestä kuitenkin jatkumo tämän uuden Junior KLT-tasotestin myötä toteutuu hyvin. Uusille alan osaajiksi haluaville tämä on mahdollisuus saada pieni puraisu, mitä KLT-tutkintoon vaaditaan. Tämä voi auttaa työuran

alkuvaiheessa töihin pääsemisessä, jonka jälkeen työkokemuksen kartuttua, on mahdollisuus osallistua KLT-tenttiin. Näiden kahden väliin ei välttämättä kannata tehdä jatkotestiä, koska sen kohdistaminen tietylle ryhmälle on vaikeaa. Haastatteluista nousi kolme selkeää kehittämissuositusta materiaaleihin, palautelomakkeen lisäämiseen ja aikasuosituksen antamiseen testin tekemisestä. Osallistujat, joilla ei ole työkokemusta voivat kokea lakiteksteihin perehtymisen ja sisäistämisen hankalaksi. Haastateltava 4 toi esille, että kysymyksiin lakiteksteistä oli vaikeaa soveltaa vastauksia, koska soveltaminen on jäänyt koulussa pieneen rooliin, ja olisi kaivannut siihen tukea. Tutkijan näkökulmasta tämä oli hyvä ehdotus, sillä lakitekstit ovat vaikealukuisia, vaikka kokemusta löytyi näiden soveltamisesta alan työstä. Kehitysehdotuksena palautelomakkeen lisääminen sen haluaville voi esimerkiksi sisältää osallistujan vastaukset sekä oikeat vastukset. Näin testiin osallistuja näkisi, missä aihealueissa olisi kehitettävää, ja tätä kautta oppia omista virheistään. Tämän palautelomakkeen lisääminen olisi suhteellisen helppo myös toteuttaa, ja apu osallistujille jatkoa ajatellen olisi positiivinen. Yksi haastateltavista toi esille, että Junior KLT-tasotestiä markkinoitessa, sille voisi lisätä suosituksen, missä vaiheessa testi kannattaisi suorittaa. Tutkijan mielestä tämä on hyvä ehdotus, sillä tämän kautta voitaisiin korostaa, että testin suorittamisella voi olla hyötyä ponnistaessa ensimmäistä kertaa alan töihin.

4.5 Tutkimuksen luotettavuuden arviointi

Arvioidessa tutkimuksen luotettavuutta täytyy ottaa huomioon koko tutkimusprosessi arvioiden tutkimuksen tasoa sekä johtopäätösten pätevyyttä. Luotettavuuden varmistamisessa on tutkimuksessa tärkeää käyttää erilaisia aineistotyyppisiä, teorioita, näkökulmia tai analyysimenetelmiä. Luotettavuuden arviointiin laadullisessa tutkimuksessa on monia tapoja. Yleistettävyyden ja siirrettävyyden voivat olla laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arviointiin käytettäviä näkökulmia. Näiden avulla voidaan arvioida, onko tutkimuksen tulokset yleistettävissä tai siirrettävissä muihin vastaaviin kohteisiin tai tilanteisiin. Laadullisessa tutkimuksessa reliabiliteettia ja validiteettia voidaan soveltaa tietyin osin. (Jyväskylän yliopisto 2021.)

Reliabiliteetilla tarkoitetaan työn tulosten luotettavuutta ja toistettavuutta tutkimustuloksissa. Kun tutkimustulokset eivät ole sattuman varaisia, voidaan puhua hyvästä reliabiliteetista (Hiltunen 2009.) Opinnäytetyön tutkimusosuus olisi toistettavissa, sillä Junior KLT-tasotesti järjestettiin ensimmäistä kertaa, seuraavien testien jälkeen kohderyhmä laajenee. Kohderyhmä oli rajattu selkeästi Junior KLT-tasotestin osallistujiin, joka on tarkoitettu taloushallinnon alan opiskelijoille. Puolistrukturoidut puhelinhaastattelukysymykset olivat aihealueeltaan selkeät.

Tutkimustuloksissa validiteetilla osoitetaan, kuinka luotettavana ja pätevänä tutkimustuloksia voidaan pitää, jos tulosten pohjalta voidaan tehdä päätelmiä tutkimuksen aiheeseen

liittyen (Hiltunen 2009). Opinnäytetyön tuloksista saadaan aikaan päätelmiä työn tutkimuskysymyksiä koskien. Tutkimuskysymyksillä selvitettiin haastateltavien kokemuksia ja taustojen vaikutuksia Junior KLT-tasotestissä. Vastauksista selviää taustojen positiivinen vaikutus testiin valmistautumisessa ja tekemisessä. Tämän lisäksi saatiin materiaalien hyödyntämiseen, testiin varattuun aikaan, oman osaamistason mittaamiseen ja mahdolliseen työuran edistämiseen vastauksia.

5 Yhteenveto

Kiinnostus tehdä opinnäytetyö aiheesta Junior KLT-tasotesti heräsi tekijän kuultua tällaisesta Suomen Taloushallintoliiton lanseeraamasta KLT-tutkinnon kevytversiosta. Taloushallinnon alan ollessa murroksessa ja jatkuvan kehityksen ympäröimänä, on mielenkiintoista nähdä, mikä on tulevaisuus alaa opiskelevilla, ja alalle ponnistavilla uusilla työntekijöillä. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, onko testin osallistujien taustoilla vaikutusta testitulokseen nähden. Alakysymysten avulla oli tarkoituksena selvittää kokemuksia testiin valmistautumisesta ja osallistumisesta sekä kehitysehdotuksia tulevia testejä varten. Opinnäytetyön runko koostui johdannosta, kahdesta teorialuvusta, tutkimusosuudesta ja yhteenvedosta.

Ensimmäinen teorialuku käsitteli taloushallinnon alan kehitystä. Millaista taloushallinto on tänä päivänä, miten digitalisaatio on vaikuttanut taloushallintoon ja millaisia taloushallinnon järjestelmät ovat tänä päivänä, miten kirjanpitäjän työnkuva on muuttunut vuosien varrella sekä mitkä ovat taloushallinnon ammattilaisen tulevaisuuden osaamistarpeet. Digitalisaatiolla on ollut todella suuri vaikutus viime vuosien aikana, ja tämä vaikuttaa myös siihen, että työntekijöitä tarvitaan yhä vähemmän, sillä automatisaatio saa yhä enemmän jalansijaa. Työnkuvan muutos kirjanpitäjistä taloushallinnon ammattilaiseksi tarkoittaa työn olevan vaativampaa, ja työn sisältävän yhä enemmän asiantuntijatyötä. Työnkuvan muutos tarkoittaa osaamistarpeiden muuttumista.

Toisessa teorialuvussa käsiteltiin taloushallinnon alan opintoja ja tutkintoja. Miten taloushallinnon alaa voi opiskella, miten eri oppilaitokset eroavat toisistaan sekä itse KLT-tutkintoa: Mitkä ovat tämän tutkinnon pääsyaatimukset, miten tenttiin osallistutaan, mikä on tentin sisältö sekä miten tutkintoa ylläpidetään. Viimeinen alaluku tästä teorialuvusta käsitteli erilaisia polkuja taloushallinnon ammattilaiseksi. Taloushallintoa voi opiskella ammattikoulussa, ammattikorkeakoulussa sekä yliopistossa. Nämä eroavat toisistaan asteensa ja opintojen sisällön toteutuksissa. KLT-tutkinto on todella arvostettu työmaailmassa, ja tuki hyvin tutkimusosuutta, sillä Junior KLT-tasotesti on niin sanotusti kevytversio tästä tutkinnosta. Taloushallinnon alalla on iso kirjo erilaisia työtehtäviä, ja polkuja näihin tehtäviin on monenlaisia, joten oli hyvä selvittää millaisissa eri tehtävissä, on mahdollisuus toteuttaa taloushallinnon ammattilaisen töitä.

Tutkimusosuus toteutettiin laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Tämän tukena tutkimuksessa toimi tutkijan osallistuvalla havainnoinnilla. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää testiin osallistuneiden henkilöiden taustojen vaikutuksia tuloksiin, ja kokemuksia sekä kehitysehdotuksia ensimmäisestä Junior KLT-tasotestistä. Tutkimuksen toteutustavaksi valittiin laadullinen tutkimus puhelinhaastattelun muodossa. Tämän avulla saatiin syvällisempi

katsaus ensimmäisestä testikerrasta. Vastajina haastatteluissa toimivat eri taustoilla olevat henkilöt, jotka osallistuivat Junior KLT-tasotestiin. Haastattelijoiden kontaktointi hoidettiin Suomen Taloushallintoliiton toimesta.

Tutkimusosuudesta tehtyjen johtopäätösten sekä teoriaosuuden tuoman pohjatiedon johdosta, voitiin päätellä, että tasotestissä menestymiseen taustoilla voi olla vaikutusta. Ei kuitenkaan tuloksiin nähden, vaan ajankäyttöön nähden testin aikana. Enemmän työkokemusta omaavalla osallistujalla on käytännön työkokemuksen kautta tullutta itsevarmuutta, jolloin testin aiheet ovat työn kautta tuttuja. Koulutustaustalla on siinä määrin vaikutusta, että taloushallinnon ammattilaisen työ muuttuu asiantuntijatyön suuntaan, mikä tarkoittaa tiedon etsimistä, ja sen soveltamista. Koulutustaustasta on apua testin aikana aineistojen selailuun, ja sieltä tiedon etsimiseen. Ajankäytön osalta testin aikana työkokemuksella on suurempi vaikutus ajan säästämiseen haastavampien kysymysten päähkäilyssä.

Materiaaleihin tutustuminen ennen testiä ei ole välttämätöntä, sillä haastatteluiden perusteella tasotestin sisältöä käsitellään hyvin eri koulutuksissa. Tämä toki riippuen koulutuksesta, sillä haastatteluissa tuli ilmi, ettei taloushallinnon merkonomien opinnoissa verotukselle ole omaa opintojaksoa. Materiaaleihin tutustuminen etukäteen auttaa palauttamaan asioita mieleen, jos joidenkin asioiden opiskelusta on hetki aikaa. Toisekseen haastavamman kysymyksen tullessa eteen, on helpompaa etsiä materiaaleista vastauksia testin aikana, kun tietää, mistä etsiä.

Haastatteluiden pohjalta voidaan sanoa, että tunti testin tekemiseen on riittävä, jos työkokemusta ei vielä ole alalta. Tämän vuoksi materiaaleihin olisi hyvä perehtyä ennen testiä. Se auttaa ajankäytön säästämiseksi hankalampiin kysymyksiin.

Osaamistason mittaamisen kannalta osallistujilla voi olla erilaisia tavoitteita testin suhteen, joku voi haluta testata tietotaitonsa tukeutumatta materiaaleihin ollenkaan, kun toinen haluaa menestyä testissä parhaalla mahdollisella tavalla, käyttäen aineistoja hyödykseen saadakseen paremman tuloksen testistä. Asian voi nähdä testin kannalta kahdella tavalla, eikä tähän ole yhtä oikeaa tapaa, on osallistujien käsissä päättää, miten haluaa osaamistaan mitata. Tämä ala on todella laaja, eikä kaikkea voi osata ulkoa, joten materiaalien eduksi käyttäminen on todella tärkeää.

Työuran edistämisen hyödyllisyydestä tämän tutkimuksen kautta ei saatu merkittäviä vastauksia, sillä testi on vielä todella uusi. Muutama haastateltava sekä tutkija ovat maininneet tämän tasotestin suorittamisesta työn haun yhteydessä, mikä on lisännyt tietoisuutta testistä työnantajien parissa. Vielä ei voi kuitenkaan päätellä, onko tämän testin suorittamisesta ollut hyötyä työuran edistämisen suhteen.

Kehittämisehdotuksia haastatteluiden kautta tuli muutama, joka on haastateltavien määrään nähden hyvä. Testin materiaaleihin liittyen tuli kehittämisehdotus, nimenomaan lakitekstien osalta. Lakitekstit ovat vaikeita sisäistää, varsinkin osallistujille, joilla ei ole työkokemusta ollenkaan. Materiaaleihin voisi tehdä esimerkkitapauksia, jotka auttaisivat vaikeampien asioiden sisäistämisessä. Näin testiin valmistautumista voidaan kehittää. Yhdestä haastattelusta tuli ehdotus, että tasotestiä voitaisiin suositella esimerkiksi toisen vuoden opiskelijoille, jolloin opintoja olisi vielä jäljellä, ja opintoja voisi käydä lisää oman testituloksen mukaan. Testissä menestyminen voi auttaa juuri työuran aloittamisen suhteen ponnistaessa alan töihin. Heti testin jälkeen sai tietää tuloksen, ja diplomi testin suorittamisesta tuli sähköpostiin. Oman osaamisen kehittämistä ajatellen halukkaille osallistuneille, voisi lähettää palautelomakkeen omista vastauksista, mistä näkisi oikein ja väärin menneet kysymykset. Näin saisi tietää, missä aihealueissa on parantamisen varaa.

Tämä opinnäytetyö oli ensimmäinen liittyen Junior KLT-tasotestiin, jonka vuoksi tutkimuksen tekemiseen saadut lähteet olivat rajalliset. Junior KLT-tasotestin vakiintuessa, ja saadessaan lisää huomiota, ja useampia toteutettuja testikertoja on lähdemateriaalia sekä tutkimukseen tarvittavaa tietoa enemmän saatavissa. Näin ollen jatkotutkimuksena tälle opinnäytetyölle voidaan tutkia, miten Junior KLT-tasotesti tukee siirtymää opiskelusta työelämään.

Lähteet

Painetut lähteet

- Aho, A. 2019. Kirjanpitäjästä konsultiksi – PÄÄKIRJA. Helsinki: Alma Talent Oy.
- Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. Ellibs Library e-kirjat. Seinäjoki: Edita Publishing Oy.
- Ilmarinen, V. & Koskela, K. 2015. Digitalisaatio – Yritysjohdon käsikirja. Helsinki: Talentum Media Oy.
- Lahti, S., Salminen, T. & Lehtonen S-P. (toim.) 2014. Digitaalinen taloushallinto. 1. painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Lahti, S. & Salminen, T. 2008. Kohti digitaalista taloushallintoa. Helsinki: WSOY.
- Tomperi, S. 2018. Käytännön kirjanpito. 26., uudistettu painos. Helsinki: Edita Publishing Oy.
- Otala, L. 2018. Ketterä Oppiminen – keino menestyä jatkuvassa muutoksessa. Helsinki: Kauppakamari.

Elektroniset lähteet

- Ahvenniemi, J. 2015. KLT-tutkinnon merkitys on kasvanut. Tilisanomat. Viitattu 30.1.2022. Saatavissa <https://tilisanomat.fi/kolumnit/paakirjoitus/klt-tutkinnon-merkitys-on-kasvanut>
- Feldner, D. 2018. How Is Digitalization Changing the Future of Work? The Globalist. Viitattu 21.4.2022. Saatavissa <https://www.theglobalist.com/artificial-intelligence-digitalization-education-facebook/>
- Fredman, J. 2019. Taloushallinnon integraatiot pk-yrityksissä. Tilisanomat. Viitattu 2.2.2022. Saatavissa <https://tilisanomat.fi/teknologia/taloushallinnon-integraatiot>
- Haglund, J. 2018. Järjestelmäintegraatio, mitä se on selkokielellä? Alfame. Viitattu 2.2.2022. Saatavissa <https://www.alfame.com/blog/jarjestelmaintegraatio-mita-se-on-selkokielella>
- Hiltunen, L. 2009. Validiteetti ja reliabiliteetti. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 21.4.2022. Saatavissa http://www.mit.jyu.fi/ope/kurssit/Graduryhma/PDFt/validius_ja_reliabiliteetti.pdf
- Hirsimäki, R. & Moan, Ø. (haastattelu) 2018. Millainen on tilitoimistojen tulevaisuus ja millaisia ohjelmistoja meillä on käytössämme, Øystein Moan? Taloushallintoliitto: Tilitoimistossa. Viitattu 5.1.2022. Saatavissa

<https://tilitoimistossa.taloushallintoliitto.fi/kolumnit/vieraskyna/millainen-on-tilitoimistojen-tulevaisuus-ja-millaisia-ohjelmistoja-meilla-on-kaytossamme-oystein-moan>

Hyvärinen, M., Suoninen, E. & Vuori, J. 2022. Haastattelut. Tietoarkisto, Tampereen yliopisto. Viitattu 15.4.2022. Saatavissa

<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/laadullisen-tutkimuksen-aineistot/haastattelut/>

Jyväskylän yliopisto. 2021. Tutkimuksen toteuttaminen. Viitattu 21.4.2022. Saatavissa

<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/tutkimusprosessi/tutkimuksen-toteuttaminen>

Kallio, A. Litterointi. Tietoarkisto, Tampereen yliopisto. Viitattu 15.4.2022. Saatavissa

<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/laadullisen-tutkimuksen-prosessi/litterointi/>

Kalliovaara, M. 2019. Osakeyhtiön tilinpäätöksen laatiminen, allekirjoittaminen ja julkaiseminen digitaalisesti. Tilisanomat. Viitattu 17.1.2022. Saatavissa

<https://tilisanomat.fi/kirjanpito/digitaalinen-tilinpaatos>

Lehtomäki, H. 2018. Taloushallintoalan tulevaisuus – Muuttaako tilitoimisto etelään?

Taloushallintoliitto: Tilitoimistossa. Viitattu 5.1.2022. Saatavissa

<https://tilitoimistossa.taloushallintoliitto.fi/tilitoimiston-johtaminen/taloushallintoalan-tulevaisuus-muuttaako-tilitoimisto-etelaan>

Leinonen, P. & Alakoski, R. 2020. Taloushallinnon monipuolinen työ – minkä polun sinä valitset? Tilisanomat. Viitattu 12.1.2022. Saatavissa

<https://tilisanomat.fi/koulutusliite/taloushallinnon-monipuolinen-tyo>

Mattila, V. 2021. Taloushallinnon työ ja tulevaisuus: Näkökulma numeroista laajempaan asiakasymmärrykseen. Tilisanomat. Viitattu 26.1.2022. Saatavissa

<https://tilisanomat.fi/koulutusliite/taloushallinnon-tyo-ja-tulevaisuus-nakokulma-numeroista-laajempaan-asiakasymmarrykseen>

Metsä-Tokila, T. 2019. Taloushallintoalan toimialaraportti 2019. Työ- ja elinkeinoministeriö. Viitattu 18.1.2022. Saatavissa

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161842/TEM_2019_50_R.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Opintopolku a. Ammatillinen koulutus: taloushallinto. Viitattu 1.2.2022. Saatavissa

<https://opintopolku.fi/konfo/fi/haku/taloushallinto?keyword=taloushallinto&koulutustyyppi=a>

mm%2Ckoulutustyyppi_11%2Ckoulutustyyppi_12%2Ckoulutustyyppi_26%2Ckoulutustyyppi_4&order=desc&size=20&sort=score

Opintopolku b. AMK (korkeakoulutus): taloushallinto. Viitattu 1.2.2022. Saatavissa <https://opintopolku.fi/konfo/fi/haku/taloushallinto?keyword=taloushallinto&koulutustyyppi=amk%2Camk-alempi%2Camk-ylempi&order=desc&size=20&sort=score>

Opintopolku c. Yliopisto (korkeakoulutus): hallintotieteet. Viitattu 1.2.2022. Saatavissa <https://opintopolku.fi/konfo/fi/haku/hallintotieteet?keyword=hallintotieteet&koulutustyyppi=kandi%2Ckandi-ja-maisteri%2Cmaisteri%2Ctohtori%2Cyo&order=desc&size=20&sort=score>

Opintopolku d. Yliopisto (korkeakoulutus): kauppatieteet. Viitattu 1.2.2022. Saatavissa <https://opintopolku.fi/konfo/fi/haku/kauppatieteet?keyword=kauppatieteet&koulutustyyppi=kandi%2Ckandi-ja-maisteri%2Cmaisteri%2Ctohtori%2Cyo&order=desc&size=20&sort=score>

Rantalainen. 2020. Kirjanpitoala sähköistyy vauhdilla – Millainen on tulevaisuuden kirjanpitäjä? Viitattu 18.1.2022. Saatavissa <https://www.rantalainen.fi/julkaisut/artikkelit/millainen-tulevaisuuden-kirjanpitaja/>

Remes, M. 2020. Millaista on työ taloushallintoalalla tulevaisuudessa? Tilisanomat. Viitattu 26.1.2022. Saatavissa <https://tilisanomat.fi/tyo-ja-ura/millaista-on-tyo-taloushallintoalalla-tulevaisuudessa>

Rytsy, A. 2021. Junior KLT toimii osaamistason mittarina. Taloushallintoliitto: Tilitoimistossa. Viitattu 12.11.2021. Saatavissa <https://tilitoimistossa.taloushallintoliitto.fi/osaaminen/junior-klt-toimii-osaamistason-mittarina>

Similä, P. 2020. Miten tilitoimisto houkuttelee osaajia? Accountor Finago. Viitattu 12.11.2021. Saatavissa <https://finago.com/blogi/miten-tilitoimisto-houkuttelee-osaajia/>

Similä, P. 2019. Yritykset haluavat sähköistä taloushallinnon palvelua. Tilisanomat. Viitattu 17.1.2022. Saatavissa <https://tilisanomat.fi/kolumnit/kumppanikolumni/yritykset-haluavat-sahkoista-taloushallinnon-palvelua>

Summarum. 2022. Yrittäjän taloushallinto – tilitoimiston ja kirjanpitäjän valinta. Viitattu 4.1.2022. Saatavissa <https://www.summarum.fi/yrittajalle/tilitoimiston-ja-kirjanpitajan-valinta/>

Suomalainen, T. 2017. Kirjanpitäjästä yrittäjän sparraajaksi. Tilisanomat. Viitattu 25.1.2022. Saatavissa <https://tilisanomat.fi/tyo-ja-ura/kirjanpitajasta-yrittajan-sparraajaksi>

Suomen Kotiseutuliitto ry. 2022. Haastatteluaineistojen käyttö ja tutkimusetiikka. Viitattu 16.4.2022. Saatavissa

<https://kotiseutuliitto.yhdistysavain.fi/haastattelut/haastatteluaineistojen-kaytto-ja/>

Suomen Taloushallintoliitto ry. 2018. Alan opiskelu. Viitattu 1.2.2022. Saatavissa <https://taloushallintoliitto.fi/taloushallintoala-ja-me/taloushallintoala-suomessa/alan-opiskelu>

Suomen Taloushallintoliitto ry. 2018a. Hyväksymisvaatimukset. Viitattu 31.1.2022. Saatavissa <https://taloushallintoliitto.fi/klf/klf-tutkintoon-haku/hyvaksymisvaatimukset>

Suomen Taloushallintoliitto ry. 2018b. KLT-tutkinto. Viitattu 30.1.2022. Saatavissa <https://taloushallintoliitto.fi/klf>

Suomen Taloushallintoliitto ry. 2018c. KLT:n ylläpito. Viitattu 31.1.2022. Saatavissa <https://taloushallintoliitto.fi/klf/klf-yllapito>

Suomen Taloushallintoliitto ry. 2018d. Raportointi. Viitattu 31.1.2022. Saatavissa <https://taloushallintoliitto.fi/klf/klf-yllapito/raportointi>

Suomen Taloushallintoliitto ry. 2018e. Tietoa taloushallintoliitosta. Viitattu 12.11.2021 Saatavissa <https://taloushallintoliitto.fi/tietoa-meista/organisaatio>

Suomen Taloushallintoliitto ry. 2018f. Tietoa tenttitilaisuudesta. Viitattu 31.1.2022. Saatavissa <https://taloushallintoliitto.fi/klf/klf-tutkintoon-haku/tietoa-tenttitilaisuudesta>

Suomen Taloushallintoliitto ry. 2018g. Ylläpitokoulutus. Viitattu 31.1.2022. Saatavissa <https://taloushallintoliitto.fi/klf/klf-yllapito/yllapitokoulutus>

Suomen Taloushallintoliitto ry. 2018h. Taloushallintoala Suomessa. Viitattu 31.1.2022. Saatavissa <https://taloushallintoliitto.fi/tietopankki/taloushallintoala-suomessa/>

Tolonen, P. 2020. Rutistus joka kannattaa – kiinnostaako sinua KLT-pätevyys? Alma Talent Pro. Viitattu 30.1.2022 Saatavissa <https://pro.almatalent.fi/article/rutistus-joka-kannattaa-klf-tuo-ongelmanratkaisutaitoja-ja-varmuutta-tyohon/13385>

Valtiovarainministeriö. Verotusjärjestelmä. Viitattu 30.3.2022. Saatavissa <https://vm.fi/verotus/verotusjarjestelma>

Viita, A. 2022. Ulkoinen ja sisäinen laskentatoimi: Mitä eroa niillä on? AV Ahti Viita. Viitattu 4.1.2022. Saatavissa <https://ahtiviita.com/ulkoinen-ja-sisainen-laskentatoimi/>

Julkaisemattomat lähteet

Taloushallintoliitto 2021. Junior KLT-tasotestin tulokset. LAB-ammattikorkeakoulu
13.12.2021. PDF-materiaali.

Liite 1. Puhelinhaastattelujen kysymykset

1. Mikä sai sinut hakeutumaan mukaan testiin? (esim. halu työllistyä taloushallinnon alalle, oman osaamistason testaaminen)
2. Kuinka hyvin perehdyit materiaaleihin ennen testiä?
3. Oliko koulutustaustasta hyötyä testin tekemisessä vai ei?
 - Missä kohdin se tuki menestymistäsi ja missä kohdin olisit kaivannut enemmän taustaosaamista?
4. Oliko työkokemuksesta hyötyä testin kannalta?
 - Millaista?
5. Oliko aika testin tekemiseen mielestäsi sopiva?
6. Mittasiko testi mielestäsi osaamistasoasi?
7. Mitä mieltä olet testin hyödyllisyydestä työuran edistämisen suhteen? (onko siitä hyötyä vai ei?)
8. Tuleeko mieleen kehittämissuhteita testiin tai sen järjestelyihin?